

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
д.е.н., професор
_____ Галина ЗАПІША
«_____» _____ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
освітньої програми «Менеджмент»
за спеціальністю «073 Менеджмент»

**УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В СВК «РОДИНА»
БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ У
СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Науковий керівник: к.е.н., доцент
Наталя ТЕЛІЧКО

Рецензент: канд. екон. наук., доцент,
кафедри економічної теорії та економіки
підприємства Одеського державного
аграрного університету
Аліса ШЕВЧЕНКО

Виконала здобувачка першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
заочної форми навчання освітньо-
професійної програми «Менеджмент»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Христина ЖУРБЕНКО

*Засвідчую, що кваліфікаційна робота
містить результати власних досліджень.
Використання ідей і текстів інших
авторів має посилання на відповідне
джерело*

_____ Христина ЖУРБЕНКО

ОДЕСА – 2026

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та управління

Кафедра менеджменту

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри
менеджменту**

_____ **Галина ЗАПША**
«06» листопада 2026 р.

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА**

Христина ЖУРБЕНКО

1. Тема роботи: «Управління інвестиційними проектами в СВК «Родина» Білгород-Дністровського району Одеської області у сучасних умовах»,

керівник роботи к.е.н., доцент Телічко Н.А., затверджені наказом ректора Одеського державного аграрного університету від «05» листопада 2025 р. № 150-з.

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи 3 червня 2026 р.

3. Об'єкт дослідження – *процес управління інвестиційними проектами в аграрному підприємстві..*

4. Предмет дослідження – *теоретичні, методичні та практичні аспекти формування і реалізації управлінських рішень щодо управління інвестиційними проектами в аграрних підприємствах.*

5. Перелік завдань, які потрібно розробити:

5.1. Теоретико-методичний розділ:

- дослідити сутність, економічний зміст та роль інвестиційних проєктів у розвитку аграрних підприємств;
- охарактеризувати систему управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах та особливості її функціонування в сучасних умовах;
- узагальнити методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів та управління інвестиційними ризиками.

5.2. Аналітичний розділ:

- надати організаційно-економічну характеристику СВК «Родина»;
- здійснити аналіз фінансово-господарської діяльності та інвестиційного потенціалу підприємства;
- оцінити практику управління інвестиційними проєктами та ефективність інвестиційної діяльності СВК «Родина».

5.3. Рекомендаційно-розрахунковий розділ:

- обґрунтувати стратегію підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в підприємстві;
- розробити інвестиційний проєкт розвитку СВК «Родина» та організаційний механізм його реалізації;
- здійснити оцінювання економічної ефективності впровадження запропонованого інвестиційного проєкту.

6. Орієнтовний перелік графічного та табличного матеріалу:

6.1. До теоретико-методичного розділу:

Підходи до визначення поняття «інвестиції» у науковій літературі. Основні ознаки інвестиційного проєкту. Класифікація інвестиційних проєктів аграрних підприємств. Вплив інвестиційних проєктів на розвиток аграрних підприємств. Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Особливості інвестиційних проєктів в аграрних підприємствах. Основні елементи системи управління інвестиційними проєктами. Основні етапи життєвого циклу інвестиційного проєкту. Основні функції управління інвестиційними проєктами. Сучасні інструменти управління інвестиційними проєктами аграрних підприємств. Методи оцінювання ефективності інвестиційних проєктів. Основні показники оцінювання ефективності інвестиційних проєктів. Класифікація інвестиційних ризиків аграрних підприємств.

6.2. До аналітичного розділу:

Загальна характеристика СВК «Родина». Організаційна структура управління. Основні показники діяльності. Склад і структура активів. Склад і структура джерел формування майна. Основні фінансові результати діяльності. Показники рентабельності діяльності. Показники ліквідності. Показники фінансової стійкості. Показники ділової активності. Оцінка інвестиційного потенціалу. Основні джерела фінансування інвестиційної діяльності. Основні проблеми управління інвестиційними проєктами. SWOT-аналіз управління інвестиційними проєктами.

6.3. До рекомендаційно-розрахункового розділу:

Стратегічні напрями підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина». Запропонований механізм управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина». Основні складові системи управління інвестиційними проєктами. Очікувані результати реалізації стратегії підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами. Алгоритм прийняття інвестиційних рішень у СВК «Родина». Основні характеристики інвестиційного проєкту. Етапи реалізації інвестиційного проєкту. Календарний план реалізації інвестиційного проєкту. Бюджет інвестиційного проєкту придбання зернозбирального комбайна. Джерела фінансування інвестиційного проєкту. Очікувані результати реалізації інвестиційного проєкту. Розподіл відповідальності за реалізацію інвестиційного проєкту. Ключові показники оцінювання

результативності інвестиційного проєкту. Прогнозований річний економічний ефект від реалізації інвестиційного проєкту. Вихідні дані для оцінювання ефективності інвестиційного проєкту. Показники економічної ефективності інвестиційного проєкту. Оцінка ефективності інвестиційного проєкту придбання зернозбирального комбайна.

7. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: законодавчо-нормативні акти України; нормативно-довідкова інформація; дані періодичних видань; офіційні матеріали Державної служби статистики України; аналітичні матеріали та відкриті дані СВК «Родина».

8. Перелік публікацій за напрямом досліджень:

8. Дата видачі завдання 06.11.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№з/ п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів кваліфікаційн ої роботи	Кількість кредитів	Примітка
1.	Визначення теми, об'єкта та предмета дослідження	1.11.25 – 5.11.25	0,2	
2.	Отримання завдання і складання змісту (плану) кваліфікаційної роботи	06.11.25	0,1	
3.	Складання календарного плану – графіку з підготовки кваліфікаційної роботи	12.11.25	0,1	
4.	Написання першого (теоретико-методичного) розділу роботи	13.11.25 – 10.02.26	1	
5.	Вивчення матеріалів базових підприємств	11.02.26– 15.03.26	0,5	
6.	Написання другого (аналітичного) розділу роботи	15.03.26– 15.04.26	1	
7.	Написання третього (рекомендаційно-розрахункового) розділу роботи	15.04.26– 12.05.26	1	
8.	Написання висновків, списку літератури	12.05.26 – 20.05.26	0,3	
9.	Перевірка роботи науковим керівником	20.05.26– 25.05.26	0	
10.	Доопрацювання роботи після зауважень наукового керівника	25.05.26 – 02.06.26	0,3	
11.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру	03.06.26	0,1	
12.	Перевірка роботи на оригінальність	4.06.26– 09.06.26	0	
14.	Підготовка до захисту: доповідь, ілюстративний матеріал	10. 06.26	0,5	
15.	Попередній захист на кафедрі	11.06.26– 12.06.26	0,4	
16.	Рецензування кваліфікаційної роботи	13.06.26 – 20.06.26	0	
17.	Захист кваліфікаційної роботи бакалавра	23.06.26– 27.06.26	1,5	
	Всього		4,5	

Здобувач ОС «Бакалавр» _____ Христина ЖУРБЕНКО

Наукова керівниця _____ Наталя ТЕЛІЧКО

Гарант ОП _____ Ганна ДІДУР

РЕФЕРАТ

Журбенко Х. О «Управління інвестиційними проектами в СВК «Родина» Білгород-Дністровського району Одеської області у сучасних умовах» – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент». Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, 2026.

Актуальність теми. Актуальність теми. У сучасних умовах економічної нестабільності, посилення конкуренції, необхідності модернізації виробництва та впровадження інноваційних технологій особливого значення набуває ефективне управління інвестиційними проектами аграрних підприємств. Інвестиційна діяльність є важливим чинником підвищення конкурентоспроможності, фінансової стійкості та довгострокового розвитку суб'єктів господарювання. Для аграрних підприємств реалізація інвестиційних проектів сприяє оновленню матеріально-технічної бази, впровадженню сучасних технологій виробництва, підвищенню продуктивності праці та ефективності використання ресурсів. Це обумовлює необхідність дослідження теоретичних і практичних аспектів управління інвестиційними проектами на прикладі СВК «Родина».

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад управління інвестиційними проектами в аграрних підприємствах та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення управління інвестиційними проектами в СВК «Родина» Білгород-Дністровського району Одеської області.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено вирішення таких завдань:

- дослідити сутність, економічний зміст та роль інвестиційних проектів у розвитку аграрних підприємств;
- охарактеризувати систему управління інвестиційними проектами в аграрних підприємствах та особливості її функціонування в сучасних умовах;
- узагальнити методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проектів та управління інвестиційними ризиками;
- надати організаційно-економічну характеристику СВК «Родина»;
- здійснити аналіз фінансово-господарської діяльності та інвестиційного потенціалу підприємства;
- оцінити практику управління інвестиційними проектами та ефективність інвестиційної діяльності СВК «Родина»;
- обґрунтувати стратегію підвищення ефективності управління інвестиційними проектами в підприємстві;
- розробити інвестиційний проект розвитку СВК «Родина» та організаційний механізм його реалізації;

– здійснити оцінювання економічної ефективності впровадження запропонованого інвестиційного проєкту.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційними проєктами в аграрному підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти формування і реалізації управлінських рішень щодо управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах. Дослідження проведено на матеріалах СВК «Родина» Білгород-Дністровського району Одеської області.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення визначених завдань використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: аналіз і синтез – для узагальнення теоретичних засад управління інвестиційними проєктами; системний підхід – для дослідження системи управління інвестиційною діяльністю підприємства; економічний, фінансовий та статистичний аналіз – для оцінювання результатів господарської діяльності та інвестиційного потенціалу СВК «Родина»; SWOT-аналіз та методи стратегічного аналізу – для обґрунтування напрямів удосконалення управління інвестиційними проєктами; методи інвестиційного аналізу – для оцінювання ефективності запропонованого проєкту; графічний і табличний методи – для наочного подання результатів дослідження.

Зміст роботи. У першому розділі «Теоретико-методичні засади управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах» розкрито сутність, економічний зміст та роль інвестиційних проєктів у розвитку аграрних підприємств, досліджено систему управління інвестиційними проєктами та особливості її функціонування в сучасних умовах, а також узагальнено методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів та управління інвестиційними ризиками.

У другому розділі «Дослідження управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина»» наведено організаційно-економічну характеристику підприємства, здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності та інвестиційного потенціалу кооперативу, а також оцінено практику управління інвестиційними проєктами та ефективність інвестиційної діяльності підприємства.

У третьому розділі «Удосконалення управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» в сучасних умовах» обґрунтовано стратегію підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами, розроблено інвестиційний проєкт придбання сучасного зернозбирального комбайна та визначено організаційний механізм його реалізації, а також здійснено економічне обґрунтування ефективності запропонованого проєкту.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості використання розроблених рекомендацій та запропонованого інвестиційного проєкту в діяльності СВК «Родина» з метою підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю, оновлення матеріально-

технічної бази, скорочення виробничих витрат, підвищення продуктивності праці та покращення фінансових результатів підприємства.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності аграрних підприємств та в освітньому процесі під час викладання дисциплін з менеджменту, інвестиційного менеджменту, проектного менеджменту та управління розвитком підприємств.

Кваліфікаційна робота містить 87 сторінок, 16 таблиць, 8 рисунків, додатки. Перелік використаних джерел налічує 61 найменування.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний проєкт, інвестиційна діяльність, управління інвестиційними проєктами, інвестиційний менеджмент, ефективність інвестицій, інвестиційний потенціал, аграрне підприємство, ризики, конкурентоспроможність.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	6
1.1. Сутність, економічний зміст та роль інвестиційних проєктів у розвитку аграрних підприємств	6
1.2. Система управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах та особливості її функціонування в сучасних умовах	17
1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів та управління інвестиційними ризиками в аграрних підприємствах	25
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СВК «РОДИНА»	53
2.1. Організаційні основи господарської діяльності підприємства	53
2.2. Аналіз фінансово-інвестиційного потенціалу підприємства	52
2.3. Оцінка практики управління інвестиційними проєктами та ефективності інвестиційної діяльності аграрного підприємства	63
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ В СВК «РОДИНА» В СУЧАСНИХ УМОВАХ	53
3.1. Формування стратегії підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в аграрному підприємстві	53
3.2. Обґрунтування інвестиційного проєкту розвитку аграрного підприємства та організаційний механізм його реалізації	62
3.3. Оцінка економічної ефективності від впровадження інвестиційного проєкту в діяльність аграрного підприємства	69
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
ДОДАТКИ	80

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку економіки України особливого значення набуває забезпечення ефективного функціонування та довгострокового розвитку аграрних підприємств. Сільське господарство залишається однією з провідних галузей національної економіки, забезпечуючи продовольчу безпеку держави, формування експортного потенціалу та розвиток сільських територій. Водночас нестабільність зовнішнього середовища, наслідки воєнного стану, обмеженість фінансових ресурсів, інфляційні процеси та необхідність технологічної модернізації виробництва зумовлюють потребу в активізації інвестиційної діяльності аграрних підприємств.

У сучасних умовах саме інвестиційні проєкти виступають одним із ключових інструментів забезпечення конкурентоспроможності, фінансової стійкості та інноваційного розвитку суб'єктів господарювання. Реалізація інвестиційних проєктів сприяє оновленню матеріально-технічної бази, впровадженню сучасних технологій виробництва, підвищенню продуктивності праці та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства. Особливого значення для аграрного сектору набувають проєкти технічного переоснащення, цифровізації виробничих процесів, впровадження елементів точного землеробства та енергоощадних технологій.

Теоретичні та прикладні аспекти управління інвестиційними проєктами знайшли відображення у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Значний внесок у розвиток теорії інвестиційного менеджменту та управління інвестиційною діяльністю зробили Ю. О. Лупенко, Ю. Є. Кирилов, В. Г. Грановська, Т. В. Мацибора, А. М. Кацан, О. В. Ульяновченко, І. В. Гончаренко, В. В. Россоха, П. Т. Саблук, М. Й. Малік, О. І. Шпикуляк та інші дослідники. У їхніх наукових працях розглянуто питання формування інвестиційної політики підприємств, оцінювання ефективності інвестиційних проєктів, управління інвестиційними ризиками та забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки.

Водночас динамічні зміни економічного середовища, необхідність адаптації аграрних підприємств до сучасних викликів та зростання ролі

інноваційних технологій потребують подальшого вдосконалення підходів до управління інвестиційними проєктами. Це обумовлює необхідність проведення досліджень, спрямованих на розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» Білгород-Дністровського району Одеської області.

Для досягнення поставленої мети в роботі передбачено вирішення таких завдань:

- дослідити сутність, економічний зміст та роль інвестиційних проєктів у розвитку аграрних підприємств;
- охарактеризувати систему управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах та особливості її функціонування в сучасних умовах;
- узагальнити методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів та управління інвестиційними ризиками;
- надати організаційно-економічну характеристику СВК «Родина»;
- здійснити аналіз фінансово-господарської діяльності та інвестиційного потенціалу підприємства;
- оцінити практику управління інвестиційними проєктами та ефективність інвестиційної діяльності СВК «Родина»;
- обґрунтувати стратегію підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в підприємстві;
- розробити інвестиційний проєкт розвитку СВК «Родина» та організаційний механізм його реалізації;
- здійснити оцінювання економічної ефективності впровадження запропонованого інвестиційного проєкту.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційними проєктами в аграрному підприємстві.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти формування і реалізації управлінських рішень щодо управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах.

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Методи аналізу, синтезу, узагальнення, системного підходу та наукової абстракції застосовано для дослідження теоретичних засад управління інвестиційними проєктами. Методи економічного, фінансового та статистичного аналізу використано для оцінювання господарської діяльності та інвестиційного потенціалу СВК «Родина». SWOT-аналіз та методи стратегічного аналізу застосовано для обґрунтування напрямів удосконалення управління інвестиційними проєктами. Для оцінювання ефективності запропонованого інвестиційного проєкту використано методи інвестиційного аналізу, зокрема розрахунок строку окупності, чистої теперішньої вартості, індексу прибутковості та внутрішньої норми дохідності. Обробка результатів дослідження здійснювалася за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання запропонованих рекомендацій та інвестиційного проєкту в діяльності СВК «Родина». Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності управління інвестиційною діяльністю, покращенню фінансових результатів, зміцненню матеріально-технічної бази та забезпеченню довгострокового розвитку підприємства в сучасних умовах господарювання.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

1.1. Сутність, економічний зміст та роль інвестиційних проєктів у розвитку аграрних підприємств

У сучасних умовах розвитку економіки України важливого значення набуває забезпечення стабільного функціонування та довгострокового розвитку аграрних підприємств. Сільське господарство є однією з провідних галузей національної економіки, яка формує значну частку валового внутрішнього продукту держави, забезпечує продовольчу безпеку населення та виступає важливим джерелом валютних надходжень. Водночас ефективне функціонування аграрних підприємств потребує постійного оновлення матеріально-технічної бази, впровадження сучасних технологій виробництва та залучення додаткових фінансових ресурсів, що зумовлює необхідність активізації інвестиційної діяльності [19]. В умовах цифрової трансформації економіки, посилення конкуренції на внутрішньому та зовнішньому ринках, зростання вартості ресурсів і необхідності адаптації до сучасних викликів саме інвестиції виступають одним із ключових інструментів забезпечення розвитку аграрних підприємств. Завдяки ефективному інвестуванню створюються умови для модернізації виробничих процесів, підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції та зміцнення конкурентних позицій суб'єктів господарювання [4].

У науковій літературі поняття «інвестиції» розглядається як складна економічна категорія, що характеризує процес вкладення ресурсів у різні сфери діяльності з метою отримання майбутніх вигод. Закон України «Про інвестиційну діяльність» визначає інвестиції як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та

інших видів діяльності, у результаті чого створюється прибуток або досягається соціальний ефект [19].

Дослідження наукових праць свідчить про існування різних підходів до трактування сутності інвестицій. Частина науковців акцентує увагу на фінансовому аспекті інвестування, розглядаючи інвестиції як вкладення капіталу для отримання доходу. Інші автори визначають інвестиції як інструмент забезпечення розвитку підприємства, модернізації виробництва та підвищення його конкурентоспроможності [15]. Узагальнення наукових підходів дозволяє зробити висновок, що інвестиції являють собою процес вкладення фінансових, матеріальних, трудових та інтелектуальних ресурсів у розвиток господарської діяльності з метою отримання економічного, соціального або іншого позитивного результату в майбутньому [35]. Для узагальнення наукових підходів до трактування сутності інвестицій доцільно розглянути їх основні характеристики (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 - Підходи до визначення поняття «інвестиції» у науковій літературі

Автор	Визначення
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [19]	Усі види майнових та інтелектуальних цінностей, вкладених у різні об'єкти діяльності з метою отримання прибутку або соціального ефекту
Кацан А. М. [15]	Вкладення ресурсів у господарську діяльність для забезпечення економічного розвитку підприємства
Мацибора Т. В. [35]	Інструмент розширеного відтворення та модернізації виробництва
Кирилов Ю. Є., Грановська В. Г., Алещенко Л. О. [5]	Засіб формування інноваційного потенціалу та конкурентних переваг підприємства
Лупенко Ю. О. [38]	Основа забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки

Джерело: сформовано автором на основі [5; 19; 35; 38].

Важливим складником інвестиційних процесів виступає інвестиційна діяльність. Вона охоплює сукупність практичних дій щодо формування інвестиційних ресурсів, вибору об'єктів інвестування, розроблення та реалізації інвестиційних рішень, а також оцінювання результатів їх

впровадження [31]. Основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення економічного розвитку підприємства шляхом ефективного використання наявних ресурсів та залучення додаткового капіталу.

Особливості інвестиційної діяльності аграрних підприємств обумовлюються специфікою сільськогосподарського виробництва. На відміну від інших галузей економіки, сільське господарство характеризується високою залежністю від природно-кліматичних умов, сезонністю виробництва, тривалим виробничим циклом та значним рівнем ризиків. Це зумовлює необхідність ретельного планування інвестиційних процесів та застосування сучасних методів управління інвестиційною діяльністю [10]. У сучасних умовах аграрні підприємства здійснюють інвестування за різними напрямками. Найбільш поширеними серед них є придбання сучасної сільськогосподарської техніки, оновлення машинно-тракторного парку, будівництво та модернізація виробничих приміщень, впровадження цифрових технологій управління виробництвом, розвиток логістичної інфраструктури та впровадження енергоощадних технологій [7].

Ефективність інвестиційної діяльності значною мірою залежить від якості управлінських рішень, що приймаються на всіх етапах інвестиційного процесу. Саме тому центральним елементом системи інвестування виступає інвестиційний проєкт як основна форма реалізації інвестиційних намірів підприємства [26].

У науковій літературі поняття «інвестиційний проєкт» трактується як комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення визначених цілей шляхом залучення та використання інвестиційних ресурсів протягом певного періоду часу [13]. Інвестиційний проєкт є документально оформленою системою управлінських, технічних, організаційних і фінансових рішень, реалізація яких забезпечує досягнення запланованого економічного результату [23]. На відміну від звичайних господарських заходів, інвестиційний проєкт характеризується рядом специфічних ознак, які визначають особливості його реалізації та управління. До основних ознак

інвестиційного проєкту належать наявність конкретної мети, визначених строків реалізації, обмеженості ресурсів, очікуваного результату та певного рівня ризику (рис. 1.1).

Рисунок 1.1. - Основні ознаки інвестиційного проєкту

Джерело: сформовано автором на основі [13; 23; 35; 46].

Таким чином, інвестиційний проєкт виступає основним інструментом реалізації інвестиційної діяльності підприємства та забезпечує досягнення стратегічних цілей його розвитку. Саме через реалізацію інвестиційних проєктів підприємства отримують можливість модернізувати виробництво, впроваджувати інновації, підвищувати ефективність використання ресурсів і зміцнювати свої конкурентні позиції на ринку [14]. Особливого значення інвестиційні проєкти набувають для аграрних підприємств, оскільки сприяють вирішенню проблем технічного переоснащення, підвищення ефективності виробництва та забезпечення сталого розвитку господарської діяльності. У сучасних умовах саме інвестиційні проєкти стають одним із ключових механізмів адаптації аграрного бізнесу до змін зовнішнього середовища та підвищення його конкурентоспроможності [22].

Важливим аспектом дослідження сутності інвестиційних проєктів є їх класифікація, оскільки вона дозволяє систематизувати різноманітні напрями

інвестиційної діяльності підприємств та обрати найбільш ефективні інструменти управління залежно від поставлених цілей. У сучасній економічній літературі інвестиційні проєкти класифікують за різними ознаками: напрямом інвестування, масштабом реалізації, строком здійснення, джерелами фінансування, рівнем ризику та характером отриманих результатів [54]. Залежно від цілей реалізації інвестиційні проєкти поділяються на проєкти технічного переоснащення, модернізації виробництва, розширення виробничих потужностей, освоєння нових видів продукції, впровадження інноваційних технологій та екологічні проєкти [2]. Кожен із зазначених видів має власні особливості щодо обсягів інвестицій, строків реалізації та очікуваних результатів.

Для аграрних підприємств найбільш поширеними є проєкти модернізації матеріально-технічної бази, придбання високопродуктивної техніки, впровадження цифрових технологій управління виробництвом, будівництва та реконструкції об'єктів виробничої інфраструктури, а також проєкти, спрямовані на впровадження ресурсозберігаючих технологій [8]. У сучасних умовах особливого значення набувають інвестиційні проєкти, пов'язані із застосуванням елементів точного землеробства, автоматизацією виробничих процесів та використанням інформаційних технологій у системі управління підприємством [45].

Узагальнення наукових підходів дозволяє представити основні види інвестиційних проєктів у вигляді схеми (рис. 1.2).

Важливою особливістю інвестиційних проєктів є їх здатність забезпечувати комплексний вплив на результати господарської діяльності підприємства. Реалізація інвестиційних заходів сприяє не лише збільшенню виробничих потужностей, але й підвищенню ефективності використання ресурсів, покращенню фінансових результатів діяльності та зміцненню конкурентних позицій підприємства на ринку [22].

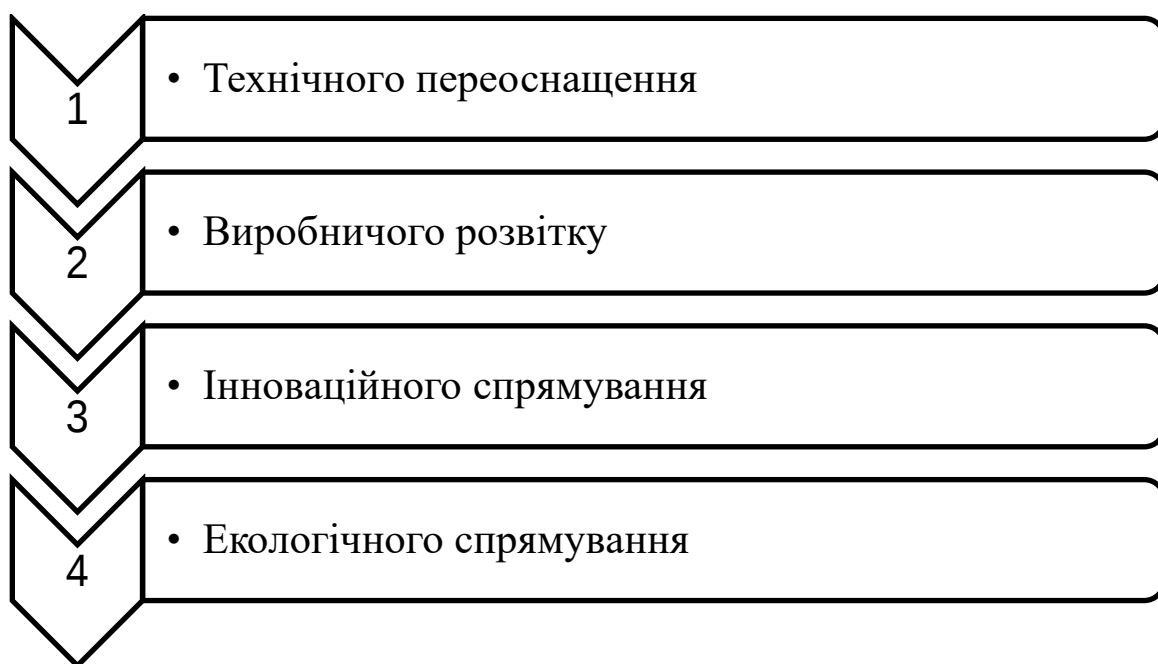

Рисунок 1.2. - Класифікація інвестиційних проєктів аграрних підприємств

Джерело: сформовано автором на основі [2; 8; 54].

На думку багатьох науковців, інвестиційні проєкти виступають одним із ключових факторів формування конкурентоспроможності аграрних підприємств, оскільки забезпечують технологічне оновлення виробництва та створюють умови для впровадження інновацій [27]. Водночас ефективне управління інвестиційними проєктами дозволяє мінімізувати витрати, скоротити строки реалізації проєктів та підвищити рівень окупності вкладених коштів [46].

Роль інвестиційних проєктів у розвитку аграрних підприємств проявляється через їх вплив на основні складові виробничо-господарської діяльності. Зокрема, реалізація інвестиційних проєктів сприяє оновленню основних засобів, підвищенню продуктивності праці, збільшенню обсягів виробництва, зростанню прибутковості підприємства та підвищенню рівня його інвестиційної привабливості [32].

Для більш детального розкриття значення інвестиційних проєктів у розвитку аграрних підприємств доцільно узагальнити основні напрями їх впливу (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 - Вплив інвестиційних проєктів на розвиток аграрних підприємств

Напрямок впливу	Результат реалізації
Технічний [8]	Оновлення машинно-тракторного парку та виробничого обладнання
Виробничий [22]	Збільшення обсягів виробництва та підвищення продуктивності праці
Фінансовий [46]	Зростання доходів, прибутку та рентабельності діяльності
Інноваційний [45]	Впровадження сучасних технологій та цифрових рішень
Конкурентний [27]	Підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства
Соціальний [34]	Поліпшення умов праці та розвиток кадрового потенціалу

Джерело: сформовано автором на основі [8; 22; 27; 34; 45; 46].

В умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки роль інвестиційних проєктів для аграрного сектору суттєво зростає. Пошкодження виробничої інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, зростання виробничих витрат та нестабільність зовнішнього середовища зумовлюють необхідність пошуку нових джерел фінансування та реалізації інвестиційних рішень, спрямованих на забезпечення економічної стійкості підприємств [15]. Сучасні умови функціонування аграрних підприємств характеризуються також активним впровадженням інноваційних технологій. Саме інвестиційні проєкти виступають основним механізмом фінансування інноваційної діяльності, сприяють цифровій трансформації аграрного виробництва та забезпечують впровадження сучасних систем управління ресурсами підприємства [3]. Використання інноваційних рішень дозволяє підвищити ефективність виробничих процесів, покращити якість продукції та забезпечити раціональне використання земельних, матеріальних і трудових ресурсів [52].

Крім того, інвестиційні проєкти відіграють важливу роль у забезпеченні сталого розвитку аграрних підприємств. Реалізація проєктів, пов'язаних із впровадженням екологічно безпечних технологій, ресурсозбереженням та підвищенням енергоефективності виробництва,

сприяє досягненню економічних, соціальних та екологічних цілей розвитку підприємства [37].

Отже, інвестиційні проекти є важливим інструментом розвитку аграрних підприємств, оскільки сприяють модернізації виробництва, впровадженню інновацій та підвищенню конкурентоспроможності. Їх реалізація забезпечує формування довгострокових конкурентних переваг і створює передумови для сталого розвитку аграрного сектору економіки [22]. Важливим чинником розвитку аграрних підприємств є належний рівень інвестиційного забезпечення, під яким розуміють сукупність фінансових, матеріальних та інформаційних ресурсів, необхідних для реалізації інвестиційних проектів [8]. Водночас однією з основних проблем аграрного сектору залишається недостатність власних фінансових ресурсів та обмежений доступ до зовнішніх джерел фінансування [42]. Тому особливого значення набуває використання різних джерел інвестування, серед яких власні кошти підприємства, банківські кредити, інвестиції приватних інвесторів, державна підтримка, грантові програми та лізинг [17].

Сучасний розвиток аграрних підприємств значною мірою пов'язаний із впровадженням інноваційних технологій та цифровізацією виробничих процесів. Інноваційно-інвестиційна діяльність забезпечує технологічне оновлення виробництва, підвищення продуктивності праці та зміцнення ринкових позицій підприємств [20]. Особливо перспективними є проекти, пов'язані з використанням систем GPS-навігації, технологій точного землеробства, автоматизованих систем управління та цифрового моніторингу виробничих процесів [45]. Важливою характеристикою інвестиційних проектів є їх вплив на інвестиційну привабливість підприємства. Високий рівень інвестиційної привабливості сприяє залученню додаткових фінансових ресурсів і розширює можливості реалізації перспективних проектів [50]. На її формування впливають фінансові результати діяльності підприємства, рівень прибутковості, стан матеріально-технічної бази, ефективність менеджменту та інноваційна активність [33]. Водночас вагоме

значення мають зовнішні фактори, зокрема державна політика, інвестиційний клімат та макроекономічна стабільність [37]. З метою узагальнення основних факторів, що впливають на інвестиційну привабливість аграрних підприємств, доцільно представити їх у вигляді схеми (рис. 1.3).

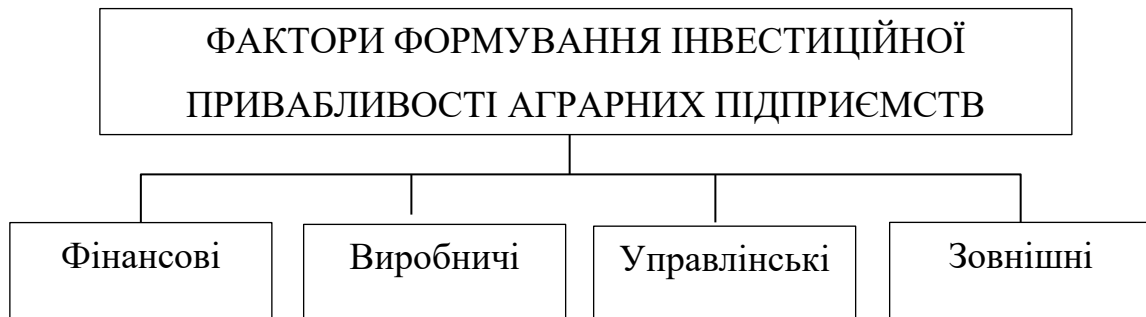

Рисунок 1.3. - Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств

Джерело: сформовано автором на основі [33; 37; 50].

У сучасних умовах розвитку економіки України важливим чинником активізації інвестиційної діяльності є державна підтримка аграрного сектору. Реалізація державних програм компенсації вартості техніки, здешевлення кредитів, підтримки фермерських господарств та розвитку кооперації сприяє підвищенню інвестиційної активності аграрних підприємств та розширенню можливостей реалізації інвестиційних проєктів [11].

Особливої актуальності питання управління інвестиційними проєктами набувають в умовах воєнного стану. Незважаючи на складні економічні умови, аграрний сектор залишається одним із ключових драйверів розвитку економіки України. Саме тому інвестиційні проєкти, спрямовані на відновлення виробничих потужностей, розвиток логістичної інфраструктури та впровадження інноваційних технологій, розглядаються як важливий інструмент забезпечення післявоєнного відновлення аграрного виробництва [51].

Таким чином, інвестиційні проєкти виступають важливою складовою розвитку аграрних підприємств та забезпечують реалізацію стратегічних

цілей їх діяльності. Вони сприяють модернізації виробництва, впровадженню інновацій, підвищенню ефективності використання ресурсів і формуванню конкурентних переваг. Водночас успішна реалізація інвестиційних проєктів потребує ефективного управління, належного фінансового забезпечення та врахування особливостей функціонування аграрного сектору економіки, що обумовлює необхідність подальшого дослідження системи управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах.

Незважаючи на значний вплив інвестиційних проєктів на розвиток аграрних підприємств, їх реалізація має низку специфічних особливостей, обумовлених характером сільськогосподарського виробництва. На відміну від інших галузей економіки, аграрний сектор функціонує в умовах високої залежності від природно-кліматичних факторів, сезонності виробничих процесів та тривалого виробничого циклу. Крім того, інвестиційна діяльність у сільському господарстві характеризується значною капіталомісткістю та підвищеним рівнем ризику, що потребує врахування відповідних особливостей під час розробки та реалізації інвестиційних проєктів [10]. Узагальнення основних особливостей інвестиційних проєктів в аграрних підприємствах наведено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 - Особливості інвестиційних проєктів в аграрних підприємствах

Особливість	Характеристика
Сезонність виробництва [10]	Нерівномірність надходження доходів протягом року
Високий рівень ризику [24]	Вплив природно-кліматичних факторів
Тривалий цикл окупності [42]	Повернення інвестицій потребує значного часу
Значна капіталомісткість [35]	Необхідність великих початкових вкладень
Залежність від державної підтримки [11]	Використання програм компенсацій та грантів

Джерело: сформовано автором на основі [10; 11; 24; 35; 42].

Наведені в таблиці 1.3 особливості свідчать про те, що управління інвестиційними проектами в аграрному секторі потребує комплексного підходу та врахування специфіки галузі. Сезонність виробництва, тривалі строки окупності інвестицій і значна залежність від зовнішніх факторів зумовлюють необхідність ретельного планування інвестиційної діяльності та застосування ефективних механізмів управління ризиками [24]. Водночас реалізація інвестиційних проектів забезпечує модернізацію виробництва, підвищення продуктивності праці та формування передумов для довгострокового розвитку аграрних підприємств. Саме тому інвестиційні проекти залишаються одним із ключових інструментів підвищення ефективності функціонування аграрного бізнесу в сучасних умовах господарювання [42].

Отже, проведене дослідження дозволило встановити, що інвестиції та інвестиційні проекти є важливими складовими забезпечення ефективного функціонування і розвитку аграрних підприємств. Інвестиції виступають основою оновлення матеріально-технічної бази, впровадження інноваційних технологій, підвищення продуктивності праці та зміцнення конкурентних позицій суб'єктів господарювання на аграрному ринку. Водночас інвестиційний проект є основною організаційною формою реалізації інвестиційної діяльності, яка забезпечує досягнення визначених економічних, виробничих та соціальних результатів. У ході дослідження встановлено, що інвестиційні проекти можуть класифікуватися за різними ознаками та охоплювати широкий спектр напрямів розвитку підприємства: від технічного переоснащення виробництва до впровадження інноваційних і цифрових технологій. Для аграрних підприємств реалізація інвестиційних проектів має особливе значення, оскільки сприяє підвищенню ефективності використання виробничих ресурсів, модернізації виробництва та забезпеченню сталого розвитку господарської діяльності. Визначено, що специфіка аграрного сектору обумовлює наявність особливостей реалізації інвестиційних проектів, серед яких сезонність виробництва, залежність від природно-

кліматичних умов, висока капіталомісткість та підвищений рівень ризику. Це вимагає ретельного обґрунтування інвестиційних рішень, ефективного фінансового забезпечення та застосування сучасних підходів до управління інвестиційною діяльністю.

Таким чином, інвестиційні проєкти виступають одним із ключових чинників розвитку аграрних підприємств, забезпечують їх адаптацію до сучасних економічних умов та створюють передумови для підвищення конкурентоспроможності й економічної стійкості. Це обумовлює необхідність подальшого дослідження системи управління інвестиційними проєктами та особливостей її функціонування в аграрних підприємствах.

1.2. Система управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах та особливості її функціонування в сучасних умовах

Ефективність реалізації інвестиційних проєктів значною мірою залежить від якості управління процесами їх розроблення, фінансування та впровадження. У сучасних умовах господарювання інвестиційна діяльність підприємств характеризується високим рівнем складності, необхідністю координації значної кількості ресурсів, учасників та управлінських рішень. Саме тому особливого значення набуває формування дієвої системи управління інвестиційними проєктами, яка забезпечує досягнення поставлених цілей із мінімальними витратами часу та ресурсів [26].

У науковій літературі система управління інвестиційними проєктами розглядається як сукупність взаємопов'язаних методів, принципів, інструментів і управлінських рішень, спрямованих на планування, організацію, координацію та контроль процесу реалізації інвестиційного проєкту протягом усього його життєвого циклу [15]. Основним завданням такої системи є забезпечення досягнення запланованих результатів у визначені строки, у межах встановленого бюджету та з належним рівнем

якості [48]. Управління інвестиційними проєктами є одним із напрямів проєктного менеджменту, що охоплює процеси формування цілей проєкту, планування ресурсів, оцінювання ризиків, організації виконання робіт та контролю отриманих результатів [13]. На відміну від поточної діяльності підприємства, інвестиційний проєкт має чітко визначені часові межі, конкретну мету та обмежені ресурси, що потребує застосування спеціальних підходів до управління.

Система управління інвестиційними проєктами повинна забезпечувати узгодження стратегічних цілей підприємства з інвестиційними рішеннями та сприяти ефективному використанню наявних ресурсів. При цьому важливим завданням менеджменту є не лише реалізація окремого проєкту, а й формування збалансованого портфеля інвестиційних проєктів, здатного забезпечити довгостроковий розвиток підприємства [5].

Основними елементами системи управління інвестиційними проєктами є суб'єкти управління, об'єкти управління, функції управління, методи, принципи та інформаційне забезпечення. Їх взаємозв'язок визначає ефективність реалізації інвестиційних рішень та результативність інвестиційної діяльності підприємства в цілому [14].

Для узагальнення складових системи управління інвестиційними проєктами доцільно представити їх у вигляді схеми (рис. 1.4).

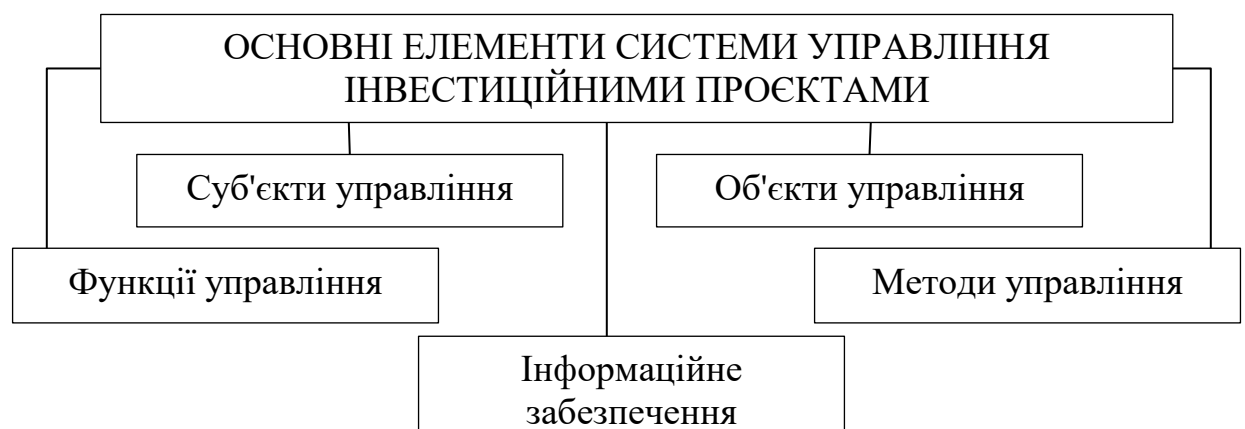

Рисунок 1.4. - Основні елементи системи управління інвестиційними проєктами

Джерело: сформовано автором на основі [14; 15; 26].

Суб'єктами управління інвестиційними проєктами виступають керівники підприємств, інвестори, менеджери проєктів, фінансові служби та інші учасники, які приймають управлінські рішення щодо розроблення та реалізації проєкту [48]. Об'єктом управління є інвестиційний проєкт як комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення визначеної мети шляхом використання інвестиційних ресурсів [23].

У системі управління інвестиційними проєктами особливе місце займають функції менеджменту. До основних функцій належать планування, організація, мотивація, координація та контроль. Реалізація зазначених функцій забезпечує ефективне управління всіма етапами інвестиційного проєкту та досягнення його цільових показників [15].

Значну роль у системі управління інвестиційними проєктами відіграє планування, яке передбачає визначення цілей проєкту, розроблення бюджету, формування календарного плану робіт та розподіл ресурсів. Якість планування значною мірою визначає успішність подальшої реалізації інвестиційного проєкту та рівень досягнення його запланованих результатів [54].

Важливим елементом системи управління інвестиційними проєктами є управління їх життєвим циклом. Під життєвим циклом інвестиційного проєкту розуміють сукупність послідовних етапів, які проходить проєкт від моменту виникнення інвестиційної ідеї до завершення його реалізації та оцінювання отриманих результатів [35]. Саме на кожному етапі життєвого циклу приймаються управлінські рішення, які визначають ефективність використання інвестиційних ресурсів та рівень досягнення поставлених цілей. У науковій літературі існують різні підходи до визначення структури життєвого циклу інвестиційного проєкту, проте більшість дослідників виділяють передінвестиційну, інвестиційну та експлуатаційну стадії [54]. Кожна з них характеризується специфічними завданнями, інструментами управління та очікуваними результатами.

Для кращого розуміння особливостей управління інвестиційними проєктами доцільно розглянути основні етапи їх життєвого циклу (рис. 1.5).

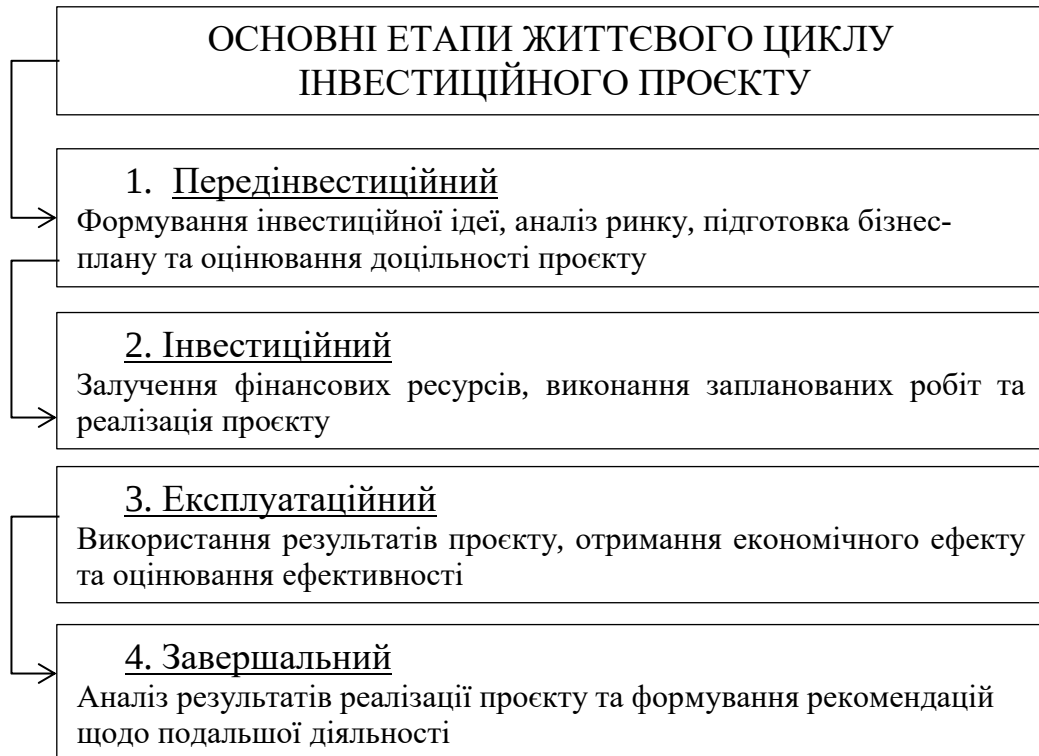

Рисунок 1.5 - Основні етапи життєвого циклу інвестиційного проєкту
Джерело: сформовано автором на основі [15; 35; 46; 54].

На передінвестиційному етапі здійснюється обґрунтування доцільності реалізації проєкту, визначаються його цілі, проводиться аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, розраховується потреба в ресурсах і прогнозуються очікувані результати [35]. Саме на цьому етапі формується бізнес-план, який виступає основним документом, що містить техніко-економічне обґрунтування інвестиційного проєкту. Інвестиційний етап охоплює процес практичної реалізації запланованих заходів. У цей період здійснюється фінансування проєкту, придбання необхідного обладнання, виконання будівельно-монтажних робіт, впровадження технологій та організація виробничих процесів [54]. Ефективність управління на цьому етапі значною мірою визначає успішність реалізації проєкту в цілому. На експлуатаційному етапі відбувається використання результатів реалізованого проєкту та отримання запланованого економічного ефекту. Основними

завданнями менеджменту є контроль досягнення запланованих показників, аналіз ефективності вкладених інвестицій та оцінювання рівня окупності проєкту [46]. Управління інвестиційними проєктами передбачає реалізацію класичних функцій менеджменту, які забезпечують координацію діяльності всіх учасників проєкту та досягнення поставлених цілей. Основними функціями управління виступають планування, організація, мотивація, координація та контроль [14].

Зміст основних функцій управління інвестиційними проєктами наведено в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 - Основні функції управління інвестиційними проєктами

Функція	Зміст
Планування [15]	Визначення цілей, ресурсів, строків реалізації та бюджету проєкту
Організація [14]	Формування організаційної структури та розподіл повноважень між учасниками
Мотивація [48]	Стимулювання працівників до досягнення цілей проєкту
Координація [26]	Узгодження дій усіх учасників проєкту
Контроль [54]	Моніторинг виконання робіт та оцінювання результатів реалізації проєкту

Джерело: сформовано автором на основі [14; 15; 26; 48; 54].

Серед наведених функцій особливе значення має контроль, оскільки він забезпечує своєчасне виявлення відхилень від запланованих показників та дозволяє оперативно приймати коригувальні управлінські рішення. Система контролю повинна охоплювати моніторинг витрат, строків виконання робіт, використання ресурсів та досягнення цільових результатів проєкту [26].

Таким чином, система управління інвестиційними проєктами являє собою комплекс взаємопов'язаних елементів і управлінських функцій, спрямованих на забезпечення ефективної реалізації інвестиційних рішень. Врахування особливостей життєвого циклу проєкту та належне виконання функцій менеджменту створюють основу для досягнення запланованих результатів і підвищення ефективності інвестиційної діяльності аграрних підприємств.

У сучасних умовах господарювання ефективність реалізації інвестиційних проєктів значною мірою залежить від використання сучасних методів та інструментів управління. Розвиток інформаційних технологій, цифровізація бізнес-процесів та посилення конкуренції зумовлюють необхідність застосування комплексних підходів до планування, організації та контролю реалізації інвестиційних проєктів [45]. Одним із найбільш поширених підходів до управління інвестиційними проєктами є проєктний менеджмент, який передбачає використання спеціалізованих методів, інструментів і процедур для досягнення визначених цілей у встановлені строки та в межах затвердженого бюджету [13]. Проєктний менеджмент дозволяє забезпечити ефективну координацію дій учасників проєкту, раціональний розподіл ресурсів та своєчасне реагування на зміни зовнішнього середовища.

У практиці управління інвестиційними проєктами широко використовуються різноманітні методи планування та контролю. Серед найбільш поширених можна виділити мережеве планування, календарне планування, бюджетування, управління за цілями, метод критичного шляху та систему управління ризиками [54]. Використання зазначених інструментів дозволяє підвищити ефективність реалізації проєктів та забезпечити досягнення запланованих результатів.

Важливим елементом сучасної системи управління інвестиційними проєктами є інформаційне забезпечення. Якісна інформаційна база дозволяє менеджерам отримувати достовірну інформацію щодо стану реалізації проєкту, контролювати використання ресурсів та приймати обґрунтовані управлінські рішення [14]. У сучасних умовах значного поширення набули цифрові системи управління підприємствами, які забезпечують автоматизацію процесів планування, обліку та контролю інвестиційної діяльності. Для аграрних підприємств особливого значення набуває використання інформаційних технологій у процесі реалізації інвестиційних проєктів. Сучасні програмні продукти дозволяють здійснювати планування

виробничих процесів, контролювати використання матеріальних ресурсів, аналізувати фінансові результати та прогнозувати ефективність інвестиційних рішень [2]. Використання цифрових технологій сприяє підвищенню оперативності управління та зниженню рівня управлінських ризиків.

Серед сучасних інформаційних рішень, які використовуються в аграрному секторі, важливе місце займають ERP-системи, системи GPS-моніторингу, технології точного землеробства, геоінформаційні системи та програмні комплекси для управління виробничими процесами [45]. Їх застосування дозволяє інтегрувати різні напрями діяльності підприємства в єдину систему управління та забезпечити ефективне використання ресурсного потенціалу. Для узагальнення сучасних інструментів управління інвестиційними проєктами доцільно представити їх у вигляді таблиці 1.5.

Таблиця 1.6 - Сучасні інструменти управління інвестиційними проєктами аграрних підприємств

Інструмент	Характеристика
ERP-системи [45]	Автоматизація планування, обліку та контролю ресурсів підприємства
GPS-моніторинг [2]	Контроль руху техніки та використання пального
Геоінформаційні системи (GIS) [45]	Аналіз земельних ресурсів та планування виробництва
Бюджетування [54]	Планування та контроль використання фінансових ресурсів
Управління ризиками [46]	Виявлення та мінімізація можливих загроз реалізації проєкту
Бізнес-планування [35]	Економічне обґрунтування інвестиційних рішень

Джерело: сформовано автором на основі [2; 35; 45; 46; 54].

Слід зазначити, що функціонування системи управління інвестиційними проєктами в аграрних підприємствах відбувається під впливом численних зовнішніх і внутрішніх факторів. До зовнішніх факторів належать державна економічна політика, рівень інфляції, стан фінансового ринку, податкове законодавство, інвестиційний клімат країни та воєнно-

політична ситуація [51]. Внутрішні фактори визначаються фінансовим станом підприємства, кадровим потенціалом, рівнем технічного забезпечення та ефективністю системи менеджменту [33].

Особливості функціонування системи управління інвестиційними проєктами в сучасних умовах значною мірою обумовлені процесами цифровізації економіки, зростанням ролі інноваційного розвитку та необхідністю адаптації підприємств до нестабільного зовнішнього середовища. В умовах воєнного стану для аграрних підприємств особливого значення набувають питання забезпечення фінансової стійкості, диверсифікації джерел фінансування та підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів [44].

Сучасний розвиток аграрного сектору супроводжується зростанням вартості матеріально-технічних ресурсів, змінами логістичних ланцюгів і обмеженим доступом до фінансування, що потребує удосконалення підходів до управління інвестиційною діяльністю [42]. За таких умов ефективна система управління інвестиційними проєктами повинна забезпечувати не лише досягнення запланованих фінансових результатів, а й підвищення адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища. Це передбачає використання сучасних методів стратегічного планування, прогнозування, управління ризиками та постійного моніторингу реалізації проєктів [46].

Водночас цифровізація економіки, розвиток інформаційних технологій та державна підтримка аграрного сектору створюють нові можливості для активізації інвестиційної діяльності та впровадження інноваційних проєктів [11]. Особливо перспективним напрямом є використання цифрових платформ і автоматизованих систем підтримки управлінських рішень, які дозволяють підвищити якість аналізу інвестиційних проєктів, оперативність контролю та ефективність використання інвестиційних ресурсів [45].

Таким чином, система управління інвестиційними проєктами є важливою складовою менеджменту аграрного підприємства та забезпечує ефективну реалізацію інвестиційних рішень. Її функціонування базується на

поєднанні сучасних методів управління, інформаційних технологій та інструментів контролю, що сприяє досягненню стратегічних цілей розвитку, підвищенню конкурентоспроможності та забезпеченню довгострокової фінансової стійкості підприємства.

Отже, система управління інвестиційними проєктами є важливою складовою менеджменту аграрного підприємства, яка забезпечує ефективне планування, організацію та контроль реалізації інвестиційних рішень. Встановлено, що результативність інвестиційної діяльності значною мірою залежить від якості управління проєктами, використання сучасних методів менеджменту та інформаційних технологій. В умовах цифровізації економіки, посилення конкуренції та нестабільності зовнішнього середовища ефективне управління інвестиційними проєктами виступає необхідною передумовою забезпечення конкурентоспроможності, фінансової стійкості та довгострокового розвитку аграрних підприємств.

1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів та управління інвестиційними ризиками в аграрних підприємствах

Важливою складовою системи управління інвестиційними проєктами є оцінювання їх ефективності, яке дозволяє визначити доцільність вкладення інвестиційних ресурсів та обґрунтувати прийняття управлінських рішень щодо реалізації проєкту. В умовах обмеженості фінансових ресурсів та високого рівня ризику саме якісне оцінювання ефективності інвестиційних проєктів забезпечує раціональний вибір напрямів інвестування та підвищує результативність інвестиційної діяльності підприємства [46].

Для аграрних підприємств оцінювання ефективності інвестиційних проєктів має особливе значення, оскільки реалізація більшості проєктів потребує значних капіталовкладень і характеризується тривалими строками окупності. Крім того, інвестиційна діяльність у сільському господарстві

супроводжується впливом природно-кліматичних, економічних та виробничих ризиків, що ускладнює процес прийняття інвестиційних рішень [24].

У науковій літературі ефективність інвестиційного проєкту розглядається як здатність проєкту забезпечувати досягнення запланованих результатів за умови раціонального використання інвестиційних ресурсів [35]. При цьому оцінювання ефективності передбачає визначення співвідношення між отриманими результатами та витратами, необхідними для їх досягнення. Основною метою оцінювання ефективності інвестиційного проєкту є визначення економічної доцільності його реалізації та вибір найбільш ефективного варіанта інвестування серед можливих альтернатив [54]. Результати оцінювання використовуються для прийняття рішень щодо фінансування проєкту, вибору джерел інвестиційних ресурсів, визначення строків реалізації та прогнозування очікуваних результатів.

Методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів ґрунтуються на використанні системи кількісних та якісних показників. Кількісні показники дозволяють оцінити економічний ефект від реалізації проєкту, тоді як якісні показники характеризують його соціальні, екологічні та організаційні наслідки [32].

У сучасній практиці інвестиційного менеджменту використовуються дві основні групи методів оцінювання ефективності інвестиційних проєктів: статичні та динамічні. Класифікацію основних методів оцінювання наведено на рис. 1.5. До статичних методів належать простий строк окупності інвестицій (PP) та коефіцієнт ефективності інвестицій (ARR). Основною перевагою цих методів є простота розрахунку та доступність практичного застосування. Водночас вони не враховують зміну вартості грошей у часі, що обмежує можливості їх використання для оцінювання довгострокових інвестиційних проєктів [46].

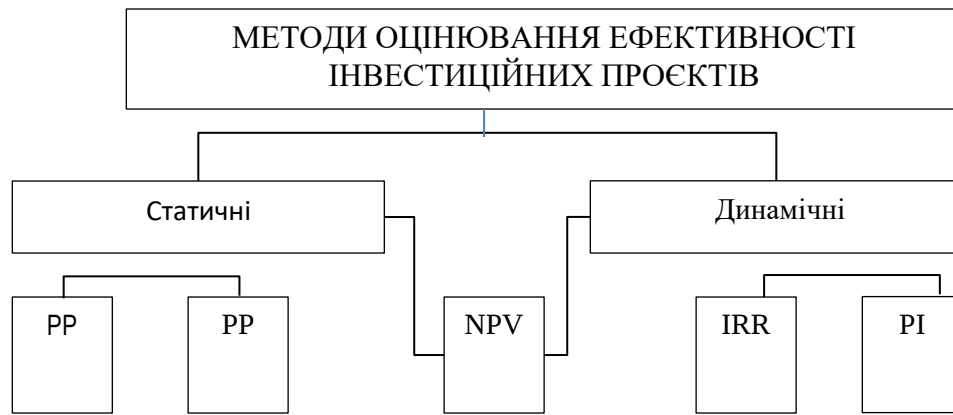

Рисунок 1.5. - Методи оцінювання ефективності інвестиційних проєктів
Джерело: сформовано автором на основі [35; 46; 54].

Метод строку окупності дозволяє визначити період часу, необхідний для повернення вкладених інвестиційних ресурсів за рахунок отриманих грошових надходжень. Чим коротшим є строк окупності, тим привабливішим вважається інвестиційний проєкт [15].

Коефіцієнт ефективності інвестицій характеризує співвідношення середнього прибутку до обсягу інвестиційних вкладень і використовується для попереднього оцінювання доцільності реалізації проєкту [35].

Більш обґрунтованими вважаються динамічні методи оцінювання ефективності, які враховують фактор часу та зміну вартості грошей у процесі реалізації інвестиційного проєкту. Саме ці методи найчастіше використовуються під час підготовки бізнес-планів та обґрунтування інвестиційних рішень у сучасних умовах господарювання [54].

До основних динамічних методів оцінювання ефективності інвестиційних проєктів належать чиста приведена вартість (NPV), внутрішня норма дохідності (IRR), індекс прибутковості (PI) та дисконтований строк окупності (DPP). Зазначені показники дозволяють враховувати часову вартість грошей та забезпечують більш об'єктивну оцінку ефективності інвестиційних рішень [46].

Одним із найпоширеніших показників є чиста приведена вартість (Net Present Value, NPV), яка визначає різницю між сумою дисконтованих

грошових надходжень та обсягом інвестиційних витрат. Позитивне значення NPV свідчить про доцільність реалізації проєкту, оскільки забезпечує приріст вартості підприємства та отримання додаткового економічного ефекту [54].

Внутрішня норма дохідності (Internal Rate of Return, IRR) характеризує граничний рівень прибутковості інвестиційного проєкту та відображає таке значення ставки дисконту, за якого чиста приведена вартість дорівнює нулю. Якщо показник IRR перевищує вартість залученого капіталу, інвестиційний проєкт вважається економічно доцільним [35].

Індекс прибутковості (Profitability Index, PI) дозволяє оцінити ефективність використання інвестиційних ресурсів та визначається як відношення суми дисконтованих грошових потоків до початкових інвестицій. Значення показника більше одиниці свідчить про ефективність проєкту та доцільність його реалізації [15].

Дисконтований строк окупності (Discounted Payback Period, DPP) визначає період часу, необхідний для відшкодування інвестиційних витрат з урахуванням дисконтування грошових потоків. На відміну від простого строку окупності, цей показник дозволяє більш точно оцінити ефективність довгострокових інвестиційних проєктів [46].

Для узагальнення основних показників оцінювання ефективності інвестиційних проєктів доцільно розглянути їх характеристику в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 - Основні показники оцінювання ефективності інвестиційних проєктів

Показник	Економічний зміст	Критерій прийняття рішення
NPV [54]	Чиста приведена вартість проєкту	$NPV > 0$
IRR [35]	Внутрішня норма дохідності	$IRR > \text{ставки дисконту}$
PI [15]	Індекс прибутковості інвестицій	$PI > 1$
DPP [46]	Дисконтований строк окупності	Мінімальне значення показника
PP [46]	Простий строк окупності	Мінімальний період окупності

Джерело: сформовано автором на основі [15; 35; 46; 54].

Незважаючи на важливість оцінювання економічної ефективності, процес прийняття інвестиційних рішень в аграрних підприємствах нерозривно пов'язаний із необхідністю врахування ризиків. Особливості сільськогосподарського виробництва зумовлюють високий рівень невизначеності, що може суттєво впливати на результати реалізації інвестиційних проєктів [24]. Під інвестиційним ризиком розуміють ймовірність виникнення несприятливих подій, які можуть призвести до втрати частини інвестиційних ресурсів, недоотримання прибутку або погіршення фінансових результатів реалізації проєкту [42]. Ризики супроводжують усі етапи життєвого циклу інвестиційного проєкту та потребують постійного контролю з боку менеджменту підприємства. Для аграрних підприємств характерна значна кількість ризиків, які відрізняються за джерелами виникнення та характером впливу. Основні види інвестиційних ризиків наведено на рис. 1.6.

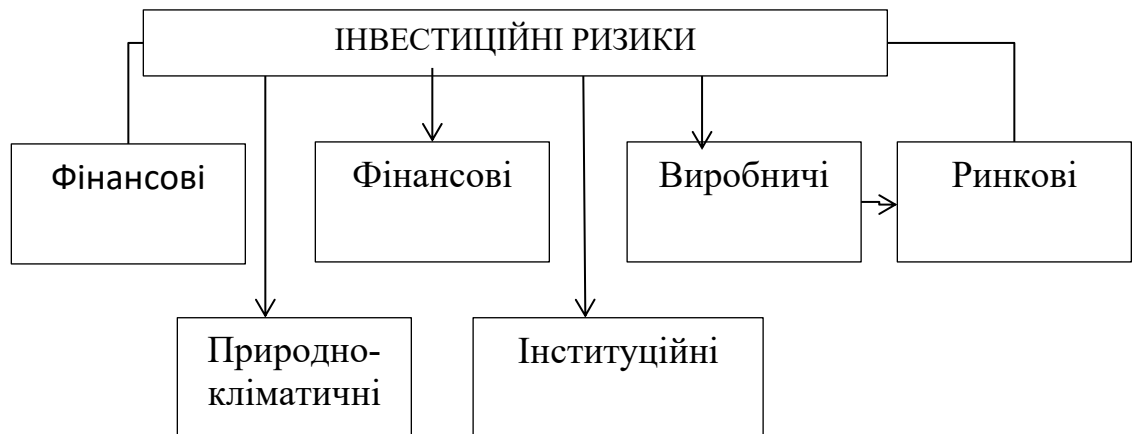

Рисунок 1.6. - Класифікація інвестиційних ризиків аграрних підприємств

Джерело: сформовано автором на основі [24; 42; 44].

Фінансові ризики пов'язані зі змінами вартості капіталу, рівнем інфляції, коливанням валютних курсів та нестабільністю фінансового ринку [42]. Виробничі ризики виникають унаслідок технічних несправностей,

порушення виробничих процесів або недостатнього рівня ресурсного забезпечення проєкту [33].

Особливе місце серед інвестиційних ризиків аграрних підприємств займають природно-кліматичні ризики, які обумовлені впливом погодних умов, посух, заморозків, надмірної кількості опадів та інших природних факторів. Саме ця група ризиків суттєво відрізняє аграрний сектор від інших галузей економіки та значною мірою визначає результати реалізації інвестиційних проєктів [10].

Ринкові ризики пов'язані зі зміною цін на сільськогосподарську продукцію, коливанням попиту та пропозиції, змінами кон'юнктури аграрного ринку та посиленням конкуренції [22]. Водночас інституційні ризики обумовлені змінами законодавства, державної політики, податкового регулювання та умов ведення господарської діяльності [51].

Отже, у результаті проведеного дослідження встановлено, що підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами є важливою передумовою забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку аграрного підприємства. Формування відповідної стратегії передбачає удосконалення процесів планування, відбору, реалізації та контролю інвестиційних проєктів з урахуванням сучасних умов господарювання та стратегічних цілей підприємства. Обґрунтовано, що підвищення результативності інвестиційної діяльності потребує впровадження сучасних підходів до управління проєктами, використання цифрових технологій, удосконалення системи моніторингу та оцінювання ефективності інвестиційних рішень, а також підвищення якості управління інвестиційними ризиками. Реалізація запропонованих заходів сприятиме більш раціональному використанню інвестиційних ресурсів, зниженню рівня ризиків та підвищенню економічної ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, формування стратегії підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами створює необхідні передумови для реалізації перспективних напрямів розвитку аграрного підприємства та

забезпечує основу для розроблення й впровадження інвестиційного проєкту, обґрунтування якого буде здійснено в наступному підрозділі.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СУЧАСНОГО РІВНЯ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СВК «РОДИНА»

2.1. Організаційні основи господарської діяльності підприємства

СВК «Родина» є одним із сільськогосподарських підприємств Білгород-Дністровського району Одеської області, основною метою діяльності якого є виробництво, переробка та реалізація сільськогосподарської продукції, а також отримання прибутку від здійснення господарської діяльності. Підприємство функціонує відповідно до чинного законодавства України, Статуту кооперативу та внутрішніх нормативних документів.

СВК «Родина» здійснює свою діяльність в умовах степової природно-кліматичної зони Одеської області, що характеризується сприятливими умовами для вирощування зернових, технічних та кормових культур. Разом із тим підприємство функціонує в умовах підвищеного впливу кліматичних ризиків, пов'язаних із посушливістю регіону, нерівномірністю випадання опадів та високими літніми температурами.

Організаційно-правова форма господарювання підприємства – сільськогосподарський виробничий кооператив. Така форма господарювання передбачає об'єднання майнових і трудових ресурсів членів кооперативу для спільного ведення господарської діяльності та отримання економічних результатів. Для узагальнення основної інформації про підприємство доцільно сформулювати таблицю 2.1.

Основу виробничої діяльності СВК «Родина» становить рослинництво. Підприємство спеціалізується на вирощуванні зернових та технічних культур, які забезпечують формування основної частини доходу від реалізації продукції. Виробнича діяльність здійснюється із використанням

земельних ресурсів, сучасної сільськогосподарської техніки та трудового потенціалу підприємства.

Таблиця 2.1 - Загальна характеристика СВК «Родина»

Показник	Характеристика
Повне найменування	Сільськогосподарський виробничий кооператив «Родина»
Організаційно-правова форма	Сільськогосподарський виробничий кооператив
Місцезнаходження	Білгород-Дністровський район Одеської області
Основний вид діяльності	Вирощування сільськогосподарських культур
Форма власності	Колективна
Основна мета діяльності	Отримання прибутку та забезпечення розвитку підприємства
Галузева спеціалізація	Рослинництво

Джерело: складено автором за матеріалами підприємства.

Ефективність діяльності аграрного підприємства значною мірою залежить від раціональності побудови організаційної структури управління. Організаційна структура СВК «Родина» сформована за лінійно-функціональним принципом, що забезпечує чіткий розподіл управлінських функцій між керівниками та спеціалістами підприємства.

Організаційну структуру управління СВК «Родина» доцільно представити у вигляді рисунка 2.1.

Система управління підприємством забезпечує координацію виробничих, фінансових та організаційних процесів. Важлива роль у структурі управління належить голові кооперативу, який здійснює загальне керівництво діяльністю підприємства, приймає стратегічні рішення та координує роботу функціональних підрозділів.

Значний вплив на результати діяльності підприємства має забезпеченість виробничими ресурсами. До основних складових ресурсного потенціалу СВК «Родина» належать земельні, трудові, матеріально-технічні та фінансові ресурси. Саме їх ефективне використання формує передумови для стабільного розвитку підприємства та реалізації перспективних інвестиційних проєктів.

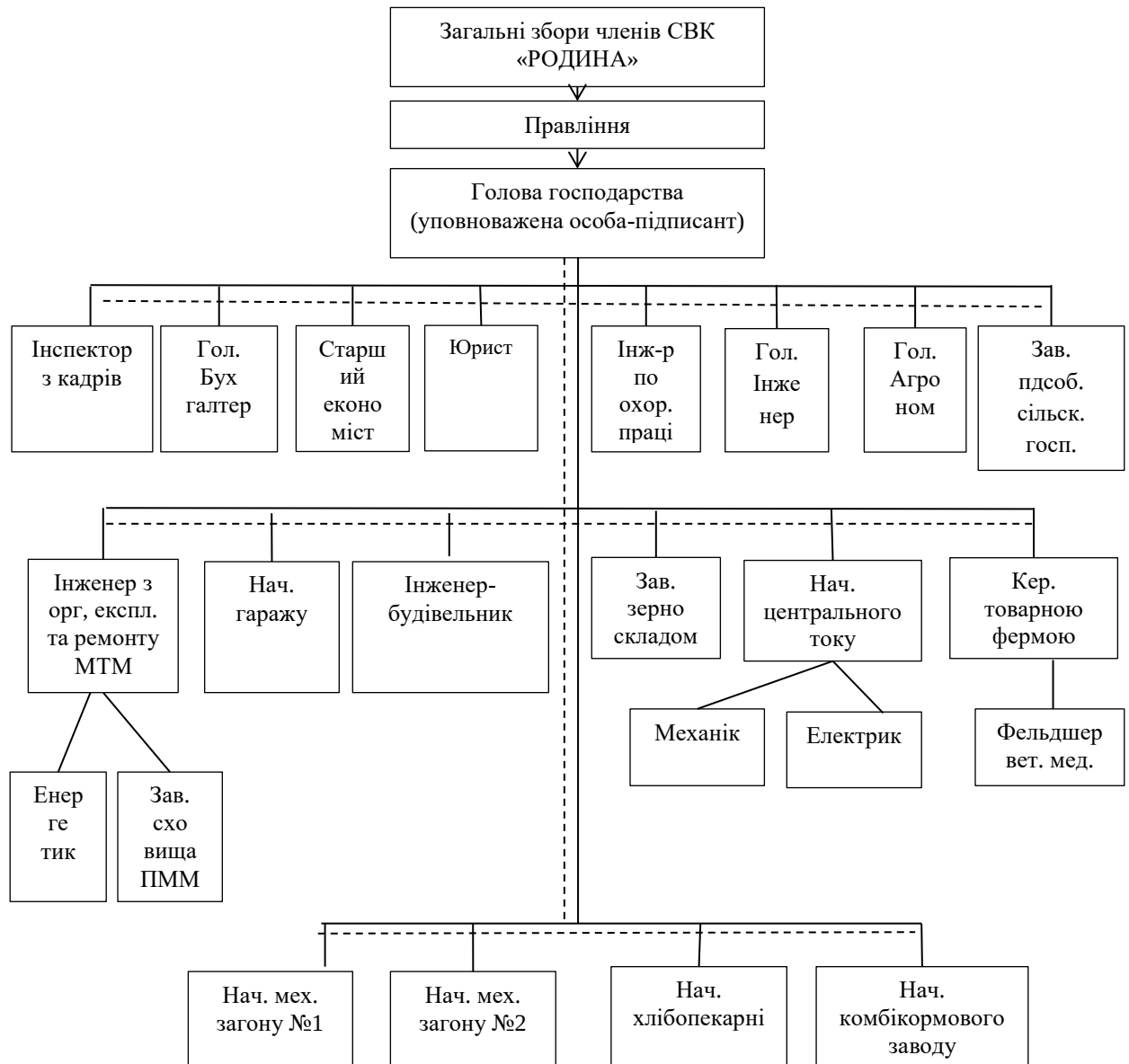

Рисунок 2.1. -Організаційна структура управління СВК «Родина»

Джерело: складено автором за матеріалами СВК «Родина».

Одним із найважливіших ресурсів аграрного підприємства є земельні угіддя, які виступають основним засобом виробництва в сільському господарстві. Від площі, структури та якості земельних ресурсів залежить рівень виробництва продукції та фінансові результати діяльності підприємства.

Наступним етапом дослідження є аналіз ресурсного потенціалу, основних виробничих показників та фінансово-економічних результатів діяльності СВК «Родина» за 2023–2025 роки на основі даних фінансової звітності підприємства.

Таблиця 2.2 -Основні показники діяльності СВК «Родина» у 2023–2025 рр.

Показник	Рік			2025 р. до 2023 р., %
	2023	2024	2025	
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	190	162	123	64,7
Необоротні активи, тис. грн	52225	56524	60992	116,8
Оборотні активи, тис. грн	151490	137925	126624	83,6
Валюта балансу, тис. грн	203715	194449	187616	92,1
Основні засоби, тис. грн	47751	51811	56179	117,6
Запаси, тис. грн	131146	117717	103688	79,1
Дебіторська заборгованість, тис. грн	10105	15718	16223	160,5
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн	8676	1321	4458	51,4

Джерело: Складено за даними фінансової звітності СВК «Родина» за 2023–2025 рр.

Аналіз основних показників діяльності СВК «Родина» за 2023–2025 рр. свідчить про наявність певних структурних змін у формуванні та використанні ресурсного потенціалу підприємства. Протягом досліджуваного періоду спостерігається тенденція до скорочення загальної вартості активів підприємства. Так, валюта балансу зменшилася з 203715 тис. грн у 2023 р. до 187616 тис. грн у 2025 р., або на 7,9 %, що свідчить про скорочення масштабів господарської діяльності та оптимізацію структури активів підприємства. Водночас у структурі активів відбулися позитивні зміни щодо необоротних активів. Їх вартість збільшилася з 52225 тис. грн у 2023 р. до 60992 тис. грн у 2025 р., що становить 116,8 % від рівня базового року. Зростання необоротних активів відбулося переважно за рахунок збільшення вартості основних засобів з 47751 тис. грн до 56179 тис. грн, або на 17,6 %. Це свідчить про поступове оновлення матеріально-технічної бази підприємства та здійснення капіталовкладень у виробничі ресурси. На відміну від необоротних активів, обсяг оборотних активів протягом досліджуваного періоду скоротився на 16,4 % і у 2025 р. становив 126624 тис. грн. Основною причиною такого скорочення стало зменшення запасів підприємства з 131146 тис. грн у 2023 р. до 103688 тис. грн у 2025 р., тобто

на 20,9 %. З одного боку, це може свідчити про підвищення ефективності управління запасами, а з іншого – про зменшення обсягів виробничої діяльності.

Негативною тенденцією є скорочення чисельності працівників. Якщо у 2023 р. середньооблікова чисельність персоналу становила 190 осіб, то у 2025 р. вона зменшилася до 123 осіб, або на 35,3 %. Такі зміни можуть бути наслідком механізації виробничих процесів, оптимізації кадрового складу підприємства, а також впливу загальноекономічних процесів та дефіциту трудових ресурсів у сільському господарстві.

Позитивною тенденцією є зростання дебіторської заборгованості з 10105 тис. грн до 16223 тис. грн. Незважаючи на те, що збільшення дебіторської заборгованості може свідчити про розширення обсягів реалізації продукції з відстрочкою платежу, надмірне її зростання потребує посилення контролю за своєчасністю розрахунків із покупцями.

Особливої уваги потребує динаміка грошових коштів та їх еквівалентів. У 2024 р. їх обсяг різко скоротився до 1321 тис. грн, однак у 2025 р. відбулося певне відновлення ліквідних активів до 4458 тис. грн. Незважаючи на це, показник залишається нижчим за рівень 2023 р., що свідчить про певні обмеження щодо формування вільних фінансових ресурсів підприємства.

Таким чином, результати аналізу свідчать, що СВК «Родина» зберігає достатній рівень виробничого потенціалу та продовжує здійснювати оновлення основних засобів. Разом із тим скорочення чисельності працівників, зменшення обсягу оборотних активів та загальної вартості майна підприємства вказують на необхідність підвищення ефективності управління ресурсами. За таких умов особливого значення набуває реалізація інвестиційних проєктів, спрямованих на модернізацію виробництва, підвищення продуктивності праці та зміцнення фінансової стійкості підприємства [57].

Для більш детальної оцінки ресурсного потенціалу СВК «Родина» доцільно дослідити структуру його активів, оскільки саме вони формують

матеріальну основу господарської діяльності та визначають можливості подальшого розвитку підприємства. Аналіз структури активів дозволяє оцінити рівень забезпеченості виробничими ресурсами, ефективність їх формування та потенційні можливості для реалізації інвестиційних проєктів.

Таблиця 2.3 - Склад і структура активів СВК «Родина» у 2023–2025 рр.

Показник	2023 р.	%	2024 р.	%	2025 р.	%
Необоротні активи	52225	25,64	56524	29,07	60992	32,51
Оборотні активи	151490	74,36	137925	70,93	126624	67,49
Валюта балансу	203715	100,0	194449	100,0	187616	100,0

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності СВК «Родина».

Дані таблиці 2.3 свідчать, що в структурі активів СВК «Родина» протягом досліджуваного періоду переважали оборотні активи, частка яких у 2023 році становила 74,36 %. Проте у наступні роки спостерігається тенденція до її зменшення до 67,49 % у 2025 році. Водночас частка необоротних активів зростає з 25,64 % до 32,51 %.

Такі зміни свідчать про поступове посилення виробничої спрямованості активів підприємства та збільшення питомої ваги капіталізованих ресурсів. Зростання частки необоротних активів пов'язане насамперед із оновленням основних засобів та здійсненням інвестицій у матеріально-технічну базу господарства.

Позитивною тенденцією є те, що підприємство продовжує вкладати кошти в розвиток виробничого потенціалу навіть в умовах нестабільного економічного середовища. Це створює передумови для підвищення ефективності виробництва, впровадження нових технологій та реалізації перспективних інвестиційних проєктів.

Важливим елементом організаційно-економічної характеристики підприємства є оцінка результативності його господарської діяльності. Саме фінансові результати відображають ефективність використання наявних ресурсів та визначають можливості підприємства щодо самофінансування інвестиційних проєктів.

Для цього доцільно проаналізувати основні економічні показники діяльності СВК «Родина» за 2023–2025 роки, зокрема дохід від реалізації продукції, собівартість, фінансові результати та показники рентабельності діяльності.

Проведений аналіз свідчить про певні зміни в структурі ресурсного потенціалу СВК «Родина» протягом 2023–2025 рр. Середньооблікова чисельність працівників за досліджуваний період скоротилася зі 190 осіб у 2023 році до 123 осіб у 2025 році, або на 35,3 %, що може бути пов'язано з оптимізацією виробничих процесів, впровадженням сучасних технологій та загальними тенденціями скорочення трудових ресурсів у сільському господарстві. Водночас вартість необоротних активів зросла на 16,8 %, а основних засобів – на 17,6 %, що свідчить про поступове оновлення матеріально-технічної бази підприємства та здійснення інвестицій у виробничі ресурси. Дані показники підтверджуються фінансовою звітністю підприємства за відповідні роки.

Поряд із цим спостерігається скорочення обсягу оборотних активів на 24 866 тис. грн, або на 16,4 %. Основною причиною стало зменшення вартості запасів з 131 146 тис. грн у 2023 році до 103 688 тис. грн у 2025 році. Частково це пояснюється реалізацією накопиченої продукції та змінами у виробничій програмі підприємства. Одночасно дебіторська заборгованість зросла на 60,5 %, що свідчить про збільшення обсягів реалізації продукції з відстрочкою платежу або уповільнення розрахунків із покупцями. Для більш повної оцінки економічного потенціалу підприємства доцільно проаналізувати динаміку джерел формування майна СВК «Родина».

Дані таблиці 2.4 свідчать, що основним джерелом фінансування діяльності СВК «Родина» протягом досліджуваного періоду залишався власний капітал. Незважаючи на його зменшення у 2025 році до 121 672 тис. грн, підприємство продовжує підтримувати високий рівень фінансової автономії. Водночас спостерігається зростання довгострокових зобов'язань,

що може свідчити про залучення додаткових фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних заходів або оновлення виробничої бази.

Таблиця 2.4 - Склад і структура джерел формування майна СВК «Родина» у 2023–2025 рр.

Показник	Рік			2025 р. до 2023 р., %
	2023	2024	2025	
Власний капітал, тис. грн	134852	151348	121672	90,2
Довгострокові зобов'язання, тис. грн	7938	6106	12054	151,9
Поточні зобов'язання, тис. грн	60925	36995	53890	88,5
Валюта балансу, тис. грн	203715	194449	187616	92,1

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності СВК «Родина» за 2023–2025 рр.

Позитивним фактором є скорочення поточних зобов'язань порівняно з 2023 роком на 11,5 %. Це свідчить про підвищення платоспроможності підприємства та більш ефективне управління короткостроковими борговими зобов'язаннями. Разом з тим у 2025 році відбулося збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги до 16 613 тис. грн, що потребує посилення контролю за розрахунковою дисципліною. Значний вплив на фінансову стійкість підприємства справляє співвідношення власного та позикового капіталу. Висока частка власних джерел фінансування забезпечує незалежність підприємства від зовнішніх кредиторів та створює сприятливі умови для реалізації інвестиційних проєктів за рахунок внутрішніх ресурсів.

Таким чином, проведений аналіз організаційно-економічних показників діяльності СВК «Родина» свідчить про наявність достатнього виробничого та ресурсного потенціалу для подальшого розвитку підприємства. Незважаючи на скорочення чисельності персоналу та окремих складових оборотних активів, кооператив демонструє тенденцію до оновлення основних засобів, підтримує високий рівень фінансової самостійності та зберігає можливості для реалізації інвестиційних проєктів. Отримані результати створюють підґрунтя для подальшого дослідження фінансово-господарської діяльності та оцінювання інвестиційного потенціалу підприємства у підрозділі 2.2.

2.2. Оцінка фінансово-інвестиційного потенціалу підприємства

Ефективність управління інвестиційними проектами значною мірою залежить від фінансово-економічного стану підприємства, його здатності формувати власні інвестиційні ресурси та залучати зовнішні джерела фінансування. Саме тому важливим етапом дослідження є аналіз фінансово-господарської діяльності та оцінка інвестиційного потенціалу СВК «Родина».

Фінансові результати діяльності підприємства відображають ефективність використання виробничих ресурсів, рівень конкурентоспроможності продукції та можливості щодо забезпечення подальшого розвитку господарства. Узагальнену характеристику результатів діяльності СВК «Родина» наведено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - Основні фінансові результати діяльності СВК «Родина» у 2023–2025 рр.

Показник	Рік			2025 р. до 2023 р., %
	2023	2024	2025	
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	186452	265855	205318	110,1
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	157581	227220	172911	109,7
Валовий прибуток, тис. грн	28871	38635	32407	112,2
Інші операційні доходи, тис. грн	616	757	927	150,5
Адміністративні витрати, тис. грн	6325	5452	15145	239,4
Витрати на збут, тис. грн	9189	9382	6172	67,2
Інші операційні витрати, тис. грн	4662	1967	2642	56,7
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	9311	22591	9375	100,7
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн	8347	22262	7370	88,3
Чистий прибуток, тис. грн	8347	22262	7370	88,3

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності СВК «Родина» за 2023–2025 рр.

Дані таблиці 2.5 свідчать про нестабільну динаміку фінансових результатів підприємства протягом досліджуваного періоду. Найбільш успішним для СВК «Родина» став 2024 рік, коли чистий дохід від реалізації

продукції зріс до 265855 тис. грн, що на 42,6 % більше порівняно з 2023 роком. Водночас валовий прибуток збільшився до 38635 тис. грн, а чистий прибуток досяг 22262 тис. грн.

У 2025 році спостерігається погіршення окремих фінансових показників. Чистий дохід від реалізації продукції скоротився до 205318 тис. грн, що на 22,8 % менше порівняно з попереднім роком. Незважаючи на збереження прибуткової діяльності, чистий прибуток підприємства зменшився до 7370 тис. грн. Суттєвий вплив на фінансові результати підприємства справило зростання адміністративних витрат. У 2025 році їх обсяг становив 15145 тис. грн, що майже у 2,4 раза перевищує показник 2023 року. Одночасно відбулося скорочення витрат на збут, що свідчить про зміну структури операційних витрат підприємства.

Для більш об'єктивної оцінки результативності діяльності підприємства доцільно проаналізувати показники рентабельності, які характеризують ефективність використання ресурсів та рівень прибутковості господарської діяльності.

Таблиця 2.6 - Показники рентабельності діяльності СВК «Родина» у 2023–2025 рр.

Показник	Рік		
	2023	2024	2025
Рентабельність продажу, %	4,48	8,37	3,59
Валова рентабельність, %	15,48	14,53	15,78
Рентабельність активів (ROA), %	4,10	11,45	3,93
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	6,19	14,71	6,06

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності СВК «Родина».

Показники рентабельності підтверджують позитивну тенденцію розвитку підприємства у 2024 році та певне зниження ефективності діяльності у 2025 році. Найвищий рівень рентабельності продажу спостерігався у 2024 році та становив 8,37 %, тоді як у 2025 році він скоротився до 3,59 %. Аналогічна ситуація спостерігається щодо показників рентабельності активів і власного капіталу.

Разом із тим навіть за умов скорочення прибутковості підприємство залишається фінансово стійким та зберігає здатність генерувати прибуток, що є важливою передумовою реалізації інвестиційних проєктів та забезпечення подальшого розвитку господарства.

Для оцінки фінансового стану підприємства та його можливостей щодо реалізації інвестиційних проєктів важливе значення має аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Саме ці показники характеризують здатність підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, підтримувати стабільність господарської діяльності та забезпечувати фінансування інвестиційних заходів.

Ліквідність підприємства визначає його спроможність погашати поточні зобов'язання за рахунок наявних оборотних активів. Високий рівень ліквідності є важливою умовою фінансової безпеки та стабільності функціонування підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Для оцінювання ліквідності СВК «Родина» розраховано основні фінансові коефіцієнти (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 -Показники ліквідності СВК «Родина» у 2023–2025 рр.

Показник	Нормативне значення	Рік		
		2023	2024	2025
Коефіцієнт поточної ліквідності	>1,0	2,49	3,73	2,35
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,7	0,33	0,55	0,43
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,20–0,35	0,14	0,04	0,08

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності СВК «Родина».

Дані таблиці 2.7 свідчать, що протягом досліджуваного періоду підприємство мало достатній рівень поточної ліквідності. Значення коефіцієнта поточної ліквідності в усі роки перевищувало нормативний рівень та коливалося від 2,35 до 3,73. Це свідчить про наявність достатнього обсягу оборотних активів для покриття поточних зобов'язань.

Водночас коефіцієнт швидкої ліквідності залишався нижчим за рекомендовані значення. Така ситуація пояснюється значною питомою вагою

запасів у структурі оборотних активів підприємства. Для аграрних підприємств це є досить поширеним явищем, оскільки значна частина оборотного капіталу представлена виробничими запасами та готовою продукцією.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності також не досягав нормативного рівня, що свідчить про недостатній обсяг високоліквідних активів для негайного погашення поточних зобов'язань. Незважаючи на це, загальний рівень ліквідності підприємства можна оцінити як задовільний.

Важливою характеристикою фінансового стану підприємства є його фінансова стійкість, яка визначає рівень незалежності від зовнішніх джерел фінансування та здатність забезпечувати безперервність господарської діяльності.

Результати оцінки фінансової стійкості СВК «Родина» наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 . Показники фінансової стійкості СВК «Родина» у 2023–2025 рр.

Показник	Нормативне значення	Рік		
		2023	2024	2025
Коефіцієнт автономії	$>0,5$	0,66	0,78	0,65
Коефіцієнт фінансової залежності	$<2,0$	1,51	1,28	1,54
Коефіцієнт фінансового ризику	$<1,0$	0,51	0,28	0,54
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0			

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності СВК «Родина».

Аналіз показників фінансової стійкості свідчить, що СВК «Родина» характеризується високим рівнем фінансової незалежності. Коефіцієнт автономії протягом усього досліджуваного періоду перевищував нормативне значення 0,5 та становив від 0,65 до 0,78. Це означає, що більша частина активів підприємства сформована за рахунок власного капіталу.

Коефіцієнт фінансової залежності перебував у межах нормативних значень, що свідчить про помірний рівень використання позикових коштів.

Крім того, коефіцієнт фінансового ризику не перевищував одиниці, що характеризує підприємство як фінансово стійке та незалежне від зовнішніх кредиторів.

Високий рівень фінансової автономії має важливе значення для реалізації інвестиційних проєктів, оскільки створює можливості для залучення додаткового фінансування та підвищує інвестиційну привабливість підприємства для потенційних інвесторів.

Отримані результати свідчать про те, що СВК «Родина» має достатній рівень ліквідності та фінансової стійкості, що формує сприятливі передумови для здійснення інвестиційної діяльності та реалізації перспективних інвестиційних проєктів. Наступним етапом дослідження є оцінювання ділової активності та інвестиційного потенціалу підприємства.

Важливим напрямом оцінювання фінансово-господарської діяльності підприємства є аналіз ділової активності, який характеризує ефективність використання наявних ресурсів та швидкість їх обороту в процесі господарської діяльності. Високий рівень ділової активності сприяє підвищенню прибутковості підприємства, покращенню фінансового стану та формуванню додаткових можливостей для реалізації інвестиційних проєктів.

Ділова активність підприємства проявляється через ефективність використання активів, швидкість обігу оборотних коштів, дебіторської заборгованості та інших елементів ресурсного потенціалу. Саме тому аналіз цих показників дозволяє оцінити рівень господарської ефективності та виявити резерви підвищення результативності діяльності підприємства. Для оцінки ділової активності СВК «Родина» доцільно розрахувати основні коефіцієнти оборотності (табл. 2.9).

Результати аналізу свідчать, що у 2024 році підприємство демонструвало найвищу ефективність використання активів. Коефіцієнт оборотності активів становив 1,37 раза, що свідчить про більш інтенсивне використання ресурсного потенціалу підприємства. У 2025 році цей показник дещо знизився до 1,09 раза, проте залишився вищим за рівень 2023 року.

Позитивною тенденцією є збереження достатньо високої оборотності оборотних активів.

Таблиця 2.9 - Показники ділової активності СВК «Родина» у 2023–2025 рр.

Показник	Рік		
	2023	2024	2025
Коефіцієнт оборотності активів, разів	0,92	1,37	1,09
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, разів	1,23	1,93	1,62
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, разів	18,45	16,91	12,66
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	19,5	21,6	28,4

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності СВК «Родина».

Водночас спостерігається уповільнення оборотності дебіторської заборгованості та збільшення терміну її погашення до 28,4 дня у 2025 році. Це може свідчити про зростання обсягів реалізації продукції з відстрочкою платежу та потребує посилення контролю за станом розрахунків із покупцями. Поряд із фінансовим аналізом важливим завданням дослідження є оцінка інвестиційного потенціалу підприємства. Інвестиційний потенціал характеризує сукупність фінансових, матеріально-технічних, кадрових та організаційних можливостей підприємства щодо здійснення інвестиційної діяльності та реалізації інвестиційних проєктів.

В економічній літературі інвестиційний потенціал підприємства визначається як здатність суб'єкта господарювання формувати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси для забезпечення довгострокового розвитку та підвищення конкурентоспроможності [37]. Рівень інвестиційного потенціалу залежить від фінансового стану підприємства, структури його активів, рівня прибутковості, кадрового забезпечення та інвестиційної привабливості. Для комплексної оцінки інвестиційного потенціалу СВК «Родина» доцільно узагальнити сильні та слабкі сторони підприємства (табл. 2.10). Проведене дослідження свідчить, що СВК «Родина» має достатній інвестиційний потенціал для реалізації перспективних проєктів розвитку. Підприємство характеризується високим рівнем фінансової незалежності,

наявністю виробничих ресурсів та стабільною прибутковою діяльністю. Разом із тим виявлені проблеми, пов'язані зі зниженням прибутковості, скороченням трудового потенціалу та уповільненням оборотності окремих активів, потребують врахування під час формування інвестиційної стратегії.

Таблиця 2.10 -Оцінка інвестиційного потенціалу СВК «Родина»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Високий рівень фінансової автономії	Скорочення чисельності працівників
Наявність власної матеріально-технічної бази	Зменшення обсягів оборотних активів
Прибуткова діяльність підприємства	Низький рівень абсолютної ліквідності
Значна частка власного капіталу	Зростання дебіторської заборгованості
Наявність виробничих ресурсів для розвитку	Нестабільна динаміка чистого прибутку
Можливості	Загрози
Реалізація інвестиційних проєктів модернізації	Воєнно-політична нестабільність
Залучення грантових та кредитних ресурсів	Зростання вартості ресурсів
Впровадження інноваційних технологій	Кліматичні ризики
Розширення ринків збуту	Цінові коливання аграрного ринку

Джерело: складено автором.

Таким чином, результати аналізу фінансово-господарської діяльності та інвестиційного потенціалу СВК «Родина» свідчать про наявність необхідних передумов для реалізації інвестиційних проєктів. Підприємство має достатній рівень фінансової стійкості, ресурсного забезпечення та інвестиційної привабливості, що створює основу для подальшого удосконалення системи управління інвестиційними проєктами та розроблення заходів щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

2.3. Оцінка практики управління інвестиційними проєктами та ефективності інвестиційної діяльності аграрного підприємства

В сучасних умовах господарювання ефективність функціонування аграрних підприємств значною мірою залежить від якості управління інвестиційною діяльністю. Саме інвестиції забезпечують оновлення матеріально-технічної бази, впровадження сучасних технологій, підвищення продуктивності праці та зміцнення конкурентних позицій підприємства на ринку. Тому важливим етапом дослідження є оцінка існуючої практики управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» та визначення рівня ефективності інвестиційної діяльності підприємства.

Проведений аналіз фінансово-господарської діяльності показав, що СВК «Родина» характеризується достатнім рівнем фінансової стійкості та має необхідний ресурсний потенціал для здійснення інвестиційної діяльності. Зростання вартості основних засобів з 47 751 тис. грн у 2023 році до 56 179 тис. грн у 2025 році свідчить про здійснення інвестицій у розвиток виробничої бази підприємства. Водночас збільшення вартості необоротних активів на 16,8 % підтверджує наявність процесів оновлення матеріально-технічного забезпечення господарства.

Система управління інвестиційною діяльністю СВК «Родина» базується на загальній системі управління підприємством та передбачає прийняття інвестиційних рішень керівництвом кооперативу з урахуванням фінансових можливостей, виробничих потреб та перспектив розвитку господарства. Основними напрямками інвестування є оновлення сільськогосподарської техніки, модернізація виробничої інфраструктури, придбання сучасного обладнання та впровадження нових технологій виробництва. Організацію управління інвестиційною діяльністю підприємства доцільно представити у вигляді схеми (рис. 2.2).

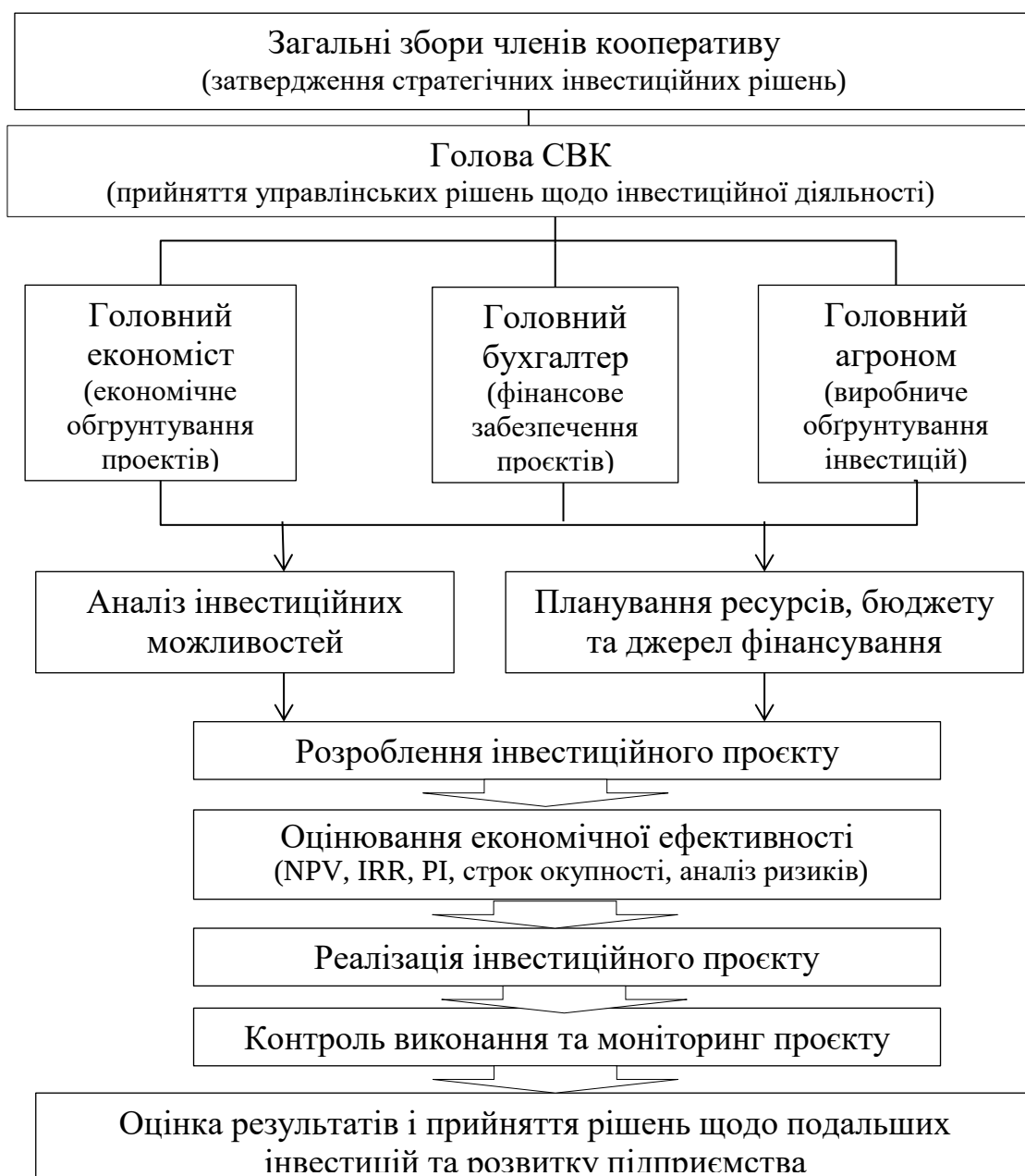

Рисунок 2.2 - Організація управління інвестиційною діяльністю підприємства

Джерело: складено автором за матеріалами СВК «Родина».

Важливим аспектом оцінки інвестиційної діяльності є аналіз джерел фінансування інвестиційних проєктів. Для більшості аграрних підприємств основним джерелом інвестицій залишаються власні фінансові ресурси, сформовані за рахунок прибутку та амортизаційних відрахувань. Така ситуація характерна і для СВК «Родина», де переважна частина інвестиційних заходів фінансується за рахунок внутрішніх джерел.

Висока частка власного капіталу в структурі джерел фінансування

підприємства, яка у 2025 році становила близько 65 % вартості майна, створює сприятливі умови для реалізації інвестиційних проєктів без значної залежності від зовнішніх кредиторів. Водночас обмеженість власних фінансових ресурсів стримує можливості реалізації масштабних інвестиційних програм та потребує залучення додаткових джерел фінансування.

Для оцінки джерел фінансування інвестиційної діяльності СВК «Родина» доцільно узагальнити їх у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11. - Основні джерела фінансування інвестиційної діяльності СВК «Родина»

Джерело фінансування	Характеристика використання
Власний прибуток	Основне джерело фінансування інвестиційних заходів
Амортизаційні відрахування	Використовуються для оновлення основних засобів
Банківські кредити	Залучаються обмежено через високу вартість кредитних ресурсів
Лізинг	Може використовуватися для придбання техніки та обладнання
Грантові програми	Перспективне джерело фінансування інноваційних проєктів

Джерело: складено автором.

Аналіз показує, що на сьогодні підприємство переважно використовує консервативну модель фінансування інвестиційної діяльності. Такий підхід забезпечує фінансову безпеку та знижує ризик надмірного боргового навантаження, однак водночас обмежує темпи технічного переоснащення та впровадження інноваційних рішень.

У зв'язку з цим важливого значення набуває оцінка ефективності існуючої системи управління інвестиційними проєктами та виявлення проблем, які стримують активізацію інвестиційної діяльності підприємства.

Для виявлення проблемних аспектів інвестиційної діяльності підприємства доцільно провести оцінку існуючої системи управління інвестиційними проєктами та визначити фактори, які впливають на її

ефективність. Результати проведеного аналізу свідчать, що поряд із позитивними тенденціями розвитку СВК «Родина» існують певні проблеми, які стримують активізацію інвестиційної діяльності та обмежують можливості реалізації масштабних інвестиційних проєктів.

Наведені проблеми свідчать про необхідність удосконалення існуючої системи управління інвестиційними проєктами. Особливо актуальним є питання диверсифікації джерел фінансування, залучення грантових програм, використання механізмів лізингу та державної підтримки інвестиційної діяльності аграрних підприємств.

Таблиця 2.12. - Основні проблеми управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина»

Проблема	Вплив на діяльність підприємства
Обмеженість власних інвестиційних ресурсів	Зменшення можливостей реалізації масштабних інвестиційних проєктів
Висока вартість кредитних ресурсів	Ускладнення залучення зовнішнього фінансування
Недостатній рівень використання цифрових технологій	Зниження ефективності управління проєктами
Вплив природно-кліматичних ризиків	Невизначеність результатів інвестиційної діяльності
Воєнно-економічна нестабільність	Зростання інвестиційних ризиків та обмеження доступу до фінансових ресурсів
Недостатня диверсифікація джерел фінансування	Залежність від власних фінансових можливостей підприємства

Джерело: складено автором на основі проведеного дослідження.

Для комплексної оцінки можливостей подальшого розвитку інвестиційної діяльності СВК «Родина» доцільно провести SWOT-аналіз системи управління інвестиційними проєктами. Проведений SWOT-аналіз показав, що СВК «Родина» має достатній потенціал для реалізації інвестиційних проєктів та подальшого розвитку. Основними перевагами підприємства є високий рівень фінансової стійкості, наявність виробничих ресурсів та позитивний досвід господарської діяльності. Водночас існуючі слабкі сторони та зовнішні загрози потребують врахування під час

формування інвестиційної стратегії підприємства.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що система управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» загалом забезпечує підтримання стабільної господарської діяльності та реалізацію окремих інвестиційних заходів. Разом із тим існуюча практика управління інвестиційною діяльністю потребує удосконалення шляхом впровадження сучасних методів проєктного менеджменту, розширення джерел фінансування та активізації інноваційної діяльності.

Таблиця 2.13. - SWOT-аналіз управління інвестиційними проєктами СВК «Родина»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Високий рівень фінансової автономії	Обмежені власні інвестиційні ресурси
Наявність виробничої бази та земельних ресурсів	Скорочення чисельності працівників
Прибуткова діяльність підприємства	Зниження чистого прибутку у 2025 році
Значна частка власного капіталу	Недостатній рівень цифровізації управління
Досвід роботи на аграрному ринку	Зростання дебіторської заборгованості
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Залучення грантових програм та міжнародної допомоги	Воєнний стан та економічна нестабільність
Впровадження цифрових технологій	Зростання цін на ресурси
Модернізація технічної бази	Кліматичні ризики
Залучення інвестиційних ресурсів через лізинг	Коливання цін на аграрну продукцію
Розширення ринків збуту	Посилення конкурентного середовища

Джерело: складено автором.

Таким чином, результати дослідження підтверджують доцільність розроблення та впровадження нового інвестиційного проєкту, спрямованого на підвищення ефективності діяльності СВК «Родина», зміцнення його конкурентних позицій та забезпечення довгострокового розвитку. Це обумовлює необхідність розроблення практичних рекомендацій щодо

удосконалення управління інвестиційними проєктами, які будуть представлені в третьому розділі роботи.

У другому розділі роботи проведено комплексне дослідження управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» та здійснено оцінку фінансово-господарської діяльності й інвестиційного потенціалу підприємства.

Встановлено, що СВК «Родина» є стабільно функціонуючим аграрним підприємством, основним напрямом діяльності якого є виробництво продукції рослинництва. Підприємство має сформовану організаційну структуру управління, достатній виробничий потенціал та матеріально-технічну базу для здійснення господарської діяльності. Водночас протягом 2023–2025 рр. спостерігалось скорочення чисельності працівників на 35,3 %, що свідчить про необхідність підвищення ефективності використання трудових ресурсів.

Аналіз фінансового стану підприємства показав, що у 2025 році вартість активів СВК «Родина» становила 187616 тис. грн, з яких 32,5 % припадало на необоротні активи. Позитивною тенденцією є збільшення вартості основних засобів на 17,6 % порівняно з 2023 роком, що свідчить про оновлення матеріально-технічної бази підприємства. Водночас відбулося скорочення оборотних активів та запасів, що потребує більш ефективного управління оборотним капіталом.

Дослідження фінансових результатів діяльності показало, що підприємство протягом досліджуваного періоду залишалося прибутковим. Найкращі результати були досягнуті у 2024 році, коли чистий прибуток становив 22262 тис. грн. У 2025 році прибуток знизився до 7370 тис. грн, що обумовлено скороченням обсягів реалізації продукції та зростанням адміністративних витрат. Проведений аналіз ліквідності та фінансової стійкості свідчить про високий рівень фінансової незалежності СВК «Родина». Коефіцієнт автономії протягом 2023–2025 рр. перевищував нормативне значення та коливався в межах 0,65–0,78, що свідчить про значну

частку власного капіталу в структурі джерел фінансування діяльності підприємства. Це створює сприятливі умови для реалізації інвестиційних проєктів та залучення додаткових фінансових ресурсів.

Оцінка практики управління інвестиційними проєктами показала, що підприємство здійснює інвестиційну діяльність переважно за рахунок власних фінансових ресурсів та амортизаційних відрахувань. Основними напрямками інвестування є оновлення основних засобів, придбання техніки та модернізація виробничої бази. Разом із тим виявлено ряд проблем, серед яких обмеженість інвестиційних ресурсів, недостатня диверсифікація джерел фінансування, високий рівень зовнішніх ризиків та недостатнє використання сучасних інструментів управління інвестиційними проєктами.

Проведений SWOT-аналіз засвідчив наявність у підприємства значного інвестиційного потенціалу, який базується на фінансовій стійкості, наявності виробничих ресурсів та досвіді господарської діяльності. Водночас для забезпечення подальшого розвитку СВК «Родина» доцільним є впровадження інвестиційного проєкту, спрямованого на модернізацію виробництва, підвищення ефективності використання ресурсів та зміцнення конкурентних позицій підприємства на аграрному ринку.

Отримані результати дослідження є підґрунтям для розроблення практичних заходів щодо удосконалення управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина», які будуть обґрунтовані в третьому розділі роботи.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ В СВК «РОДИНА» В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1. Обґрунтування стратегічних орієнтирів управління інвестиційною діяльністю в підприємстві

В сучасних умовах господарювання ефективність функціонування аграрних підприємств значною мірою залежить від результативності інвестиційної діяльності та якості управління інвестиційними проєктами. Посилення конкуренції на аграрному ринку, необхідність впровадження інноваційних технологій, цифровізація виробничих процесів, а також вплив воєнного стану зумовлюють потребу у формуванні дієвої системи управління інвестиціями, яка забезпечуватиме сталий розвиток підприємства та зміцнення його конкурентних позицій [5; 34].

Результати проведеного у другому розділі дослідження показали, що СВК «Родина» має достатній виробничий та фінансовий потенціал для здійснення інвестиційної діяльності. Підприємство характеризується високим рівнем фінансової автономії, наявністю власної матеріально-технічної бази та прибутковою діяльністю. Водночас було встановлено низку проблем, які стримують подальший розвиток інвестиційної діяльності, зокрема скорочення чисельності працівників, нестабільність фінансових результатів, обмеженість власних інвестиційних ресурсів та недостатнє використання сучасних інструментів управління проєктами.

За таких умов виникає необхідність формування стратегії підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами, яка повинна забезпечувати раціональне використання інвестиційних ресурсів, підвищення ефективності реалізації інвестиційних рішень та досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства [35; 48].

Науковці зазначають, що інвестиційна стратегія підприємства є складовою загальної стратегії його розвитку та визначає пріоритетні напрями формування, залучення й використання інвестиційних ресурсів з метою забезпечення довгострокового економічного зростання [20; 54]. Для аграрних підприємств інвестиційна стратегія повинна враховувати специфіку сільськогосподарського виробництва, сезонність діяльності, підвищений рівень ризиків та необхідність постійного оновлення виробничих ресурсів.

Основною метою формування стратегії управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» є забезпечення сталого розвитку підприємства шляхом підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів, модернізації виробництва та впровадження інноваційних технологій. Досягнення зазначеної мети потребує реалізації комплексу взаємопов'язаних стратегічних заходів. Враховуючи результати проведеного аналізу, пропонується виділити такі стратегічні напрями удосконалення управління інвестиційними проєктами СВК «Родина» (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 - Стратегічні орієнтири підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю СВК «Родина»

Стратегічний орієнтир	Основний зміст	Очікуваний результат
Технічна модернізація виробництва	Оновлення машинно-тракторного парку та виробничого обладнання	Зростання продуктивності праці та зниження витрат
Цифровізація виробничих процесів	Впровадження GPS-моніторингу, систем контролю ресурсів та елементів точного землеробства	Підвищення ефективності управління ресурсами
Диверсифікація джерел фінансування	Використання кредитних, лізингових та грантових механізмів	Розширення інвестиційних можливостей
Удосконалення системи управління проєктами	Впровадження сучасних методів планування та контролю	Скорочення строків реалізації проєктів
Управління інвестиційними ризиками	Формування системи моніторингу та мінімізації ризиків	Підвищення результативності інвестиційної діяльності

Джерело: розроблено автором на основі [35; 46; 48].

Одним із ключових напрямів розвитку СВК «Родина» повинна стати технічна модернізація виробництва. Аналіз показав, що незважаючи на зростання вартості основних засобів протягом 2023–2025 рр., підприємство потребує подальшого оновлення матеріально-технічної бази. Використання сучасної високопродуктивної техніки дозволить скоротити виробничі витрати, підвищити якість виконання технологічних операцій та збільшити обсяги виробництва сільськогосподарської продукції [14; 55].

Не менш важливим напрямом є цифровізація виробничих та управлінських процесів. У сучасних умовах цифрові технології стають одним із ключових факторів підвищення ефективності аграрного виробництва. Використання систем GPS-навігації, моніторингу техніки, автоматизованого контролю використання пального та елементів точного землеробства дозволяє підвищити продуктивність виробництва та забезпечити більш ефективне використання ресурсів [2; 45].

Для забезпечення реалізації масштабних інвестиційних проєктів доцільно також удосконалити систему фінансового забезпечення інвестиційної діяльності. Проведений аналіз показав, що підприємство переважно використовує власні джерела фінансування, що обмежує можливості реалізації капіталомістких проєктів. У зв'язку з цим доцільним є активніше використання лізингових програм, банківського кредитування, державної підтримки та грантових механізмів фінансування [24; 43].

Сучасні умови господарювання вимагають удосконалення організаційного механізму управління інвестиційними проєктами. Для цього пропонується впровадження поетапного механізму управління, який охоплюватиме всі стадії життєвого циклу інвестиційного проєкту – від формування ідеї до оцінювання результатів його реалізації [46; 54].

Запропонований механізм дозволяє забезпечити комплексний підхід до управління інвестиційними проєктами та сприяє підвищенню якості управлінських рішень. Важливою його складовою є система моніторингу, яка

забезпечує контроль використання ресурсів, дотримання строків реалізації проєкту та досягнення запланованих результатів.

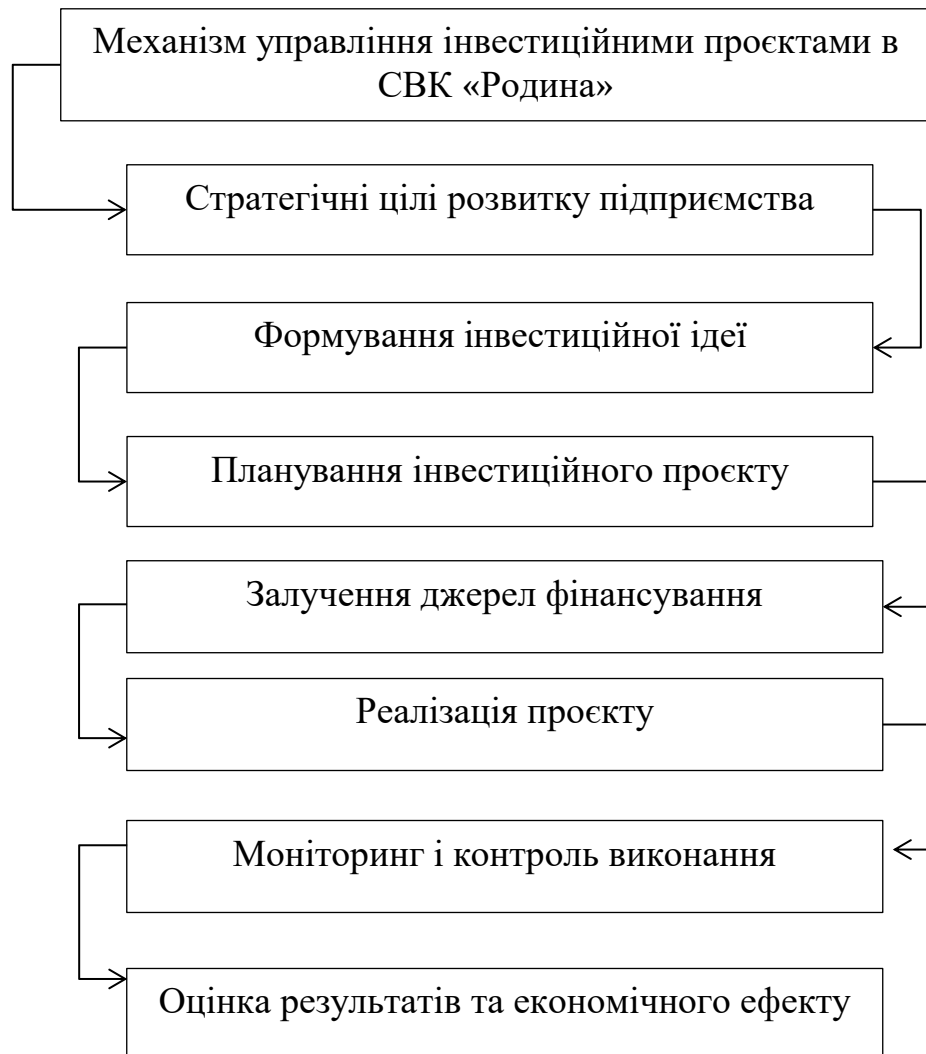

Рисунок 3.1 – Запропонований механізм управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина»

Джерело: розроблено автором на основі [46; 54].

Окрему увагу необхідно приділити управлінню інвестиційними ризиками. Для аграрних підприємств найбільшу загрозу становлять природно-кліматичні, фінансові, ринкові та виробничі ризики. З метою мінімізації їх негативного впливу доцільно використовувати страхування сільськогосподарських ризиків, диверсифікацію інвестиційних вкладень, резервування фінансових ресурсів та постійний моніторинг зовнішнього середовища [9; 15].

Таким чином, підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» повинно базуватися на комплексному поєднанні заходів технічної модернізації, цифровізації виробництва, удосконалення фінансового забезпечення та впровадження сучасних методів проєктного менеджменту. Реалізація запропонованих напрямів дозволить підвищити ефективність використання інвестиційних ресурсів, зміцнити конкурентні позиції підприємства та створити передумови для впровадження нового інвестиційного проєкту розвитку господарства.

Подальше підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» доцільно здійснювати на основі впровадження принципів стратегічного інвестиційного менеджменту. В умовах нестабільного зовнішнього середовища управління інвестиційною діяльністю повинно бути орієнтоване не лише на вирішення поточних виробничих завдань, а й на досягнення довгострокових цілей розвитку підприємства [34; 54].

З огляду на результати проведеного аналізу, основними стратегічними цілями інвестиційного розвитку СВК «Родина» на середньострокову перспективу доцільно визначити:

- підвищення ефективності використання виробничих ресурсів;
- зростання прибутковості господарської діяльності;
- модернізацію матеріально-технічної бази;
- впровадження інноваційних технологій виробництва;
- зниження виробничих витрат;
- зміцнення фінансової стійкості підприємства;
- підвищення конкурентоспроможності продукції на аграрному ринку.

Досягнення зазначених цілей потребує формування ефективної системи стратегічного управління інвестиційними проєктами, яка забезпечуватиме взаємозв'язок між інвестиційною діяльністю та загальною стратегією розвитку підприємства. При цьому особливого значення набуває

використання сучасних методів планування та контролю інвестиційної діяльності [46].

Важливим елементом запропонованої стратегії є впровадження системи стратегічного планування інвестиційних проєктів. Такий підхід дозволяє визначити пріоритетні напрями інвестування, оцінити необхідний обсяг фінансових ресурсів та забезпечити узгодження інвестиційних рішень із виробничими потребами підприємства. З метою підвищення результативності інвестиційної діяльності СВК «Родина» пропонується впровадження інтегрованої системи управління інвестиційними проєктами, яка включатиме три основні складові (рис. 3.2).

Рисунок 3.2 – Основні складові системи управління інвестиційними проєктами СВК «Родина»

Джерело: розроблено автором на основі [35; 46].

Система стратегічного планування повинна забезпечувати визначення перспективних напрямів інвестування та формування інвестиційного портфеля підприємства. На цьому етапі здійснюється аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища, оцінювання інвестиційного потенціалу та визначення пріоритетних проєктів розвитку.

Система реалізації інвестиційних проєктів передбачає організацію процесу впровадження інвестиційних заходів, координацію діяльності учасників проєкту, контроль використання ресурсів та забезпечення виконання запланованих робіт у встановлені строки [48].

Система контролю та оцінювання результатів повинна забезпечувати постійний моніторинг реалізації інвестиційних проєктів, оцінювання досягнутих результатів та виявлення відхилень від запланованих показників. Це дозволить своєчасно коригувати управлінські рішення та підвищувати ефективність використання інвестиційних ресурсів.

Особливу увагу доцільно приділити цифровізації процесів управління інвестиційними проєктами. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє автоматизувати процес збору та обробки інформації, здійснювати оперативний контроль за виконанням проєктів і підвищувати якість управлінських рішень [2; 45].

Для СВК «Родина» перспективним напрямом є використання цифрових технологій моніторингу техніки, контролю витрат пального, GPS-навігації та елементів точного землеробства. Впровадження зазначених рішень сприятиме зниженню виробничих витрат, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур та покращенню економічних результатів діяльності підприємства.

Отже, запропонована стратегія підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами орієнтована на забезпечення довгострокового розвитку СВК «Родина» шляхом модернізації виробництва, впровадження інноваційних технологій, удосконалення організаційного механізму управління та підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів. Реалізація зазначених заходів створює необхідні передумови для обґрунтування та впровадження конкретного інвестиційного проєкту розвитку підприємства, який буде розглянуто в підрозділі 3.2.

Для оцінки результативності запропонованої стратегії доцільно визначити очікувані організаційно-економічні ефекти від її впровадження в діяльність СВК «Родина». Реалізація стратегічних напрямів розвитку інвестиційної діяльності повинна забезпечити не лише покращення фінансових результатів підприємства, а й підвищення ефективності

використання виробничих ресурсів та зміцнення його ринкових позицій [35; 48].

З огляду на запропоновані напрями удосконалення управління інвестиційними проєктами очікувані результати їх впровадження доцільно узагальнити в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 - Очікувані результати реалізації стратегії підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина»

Напрямок удосконалення	Очікуваний ефект
Технічна модернізація виробництва	Зростання продуктивності праці та скорочення виробничих витрат
Впровадження цифрових технологій	Підвищення оперативності управлінських рішень та контролю ресурсів
Диверсифікація джерел фінансування	Розширення можливостей реалізації інвестиційних проєктів
Удосконалення системи управління проєктами	Скорочення строків реалізації проєктів та підвищення їх ефективності
Система управління ризиками	Зменшення втрат від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів

Джерело: розроблено автором.

Запропонована стратегія передбачає комплексний підхід до розвитку інвестиційної діяльності підприємства та орієнтована на досягнення довгострокового економічного ефекту. Важливою її перевагою є поєднання технічних, організаційних, фінансових та інформаційних заходів, що дозволяє забезпечити системність управління інвестиційними процесами.

Особливого значення для СВК «Родина» набуває модернізація виробничої бази та впровадження сучасних технологій точного землеробства. Проведений аналіз показав, що підприємство має достатній рівень фінансової стійкості та ресурсного забезпечення для реалізації інвестиційних проєктів, спрямованих на оновлення виробничих потужностей. У свою чергу використання цифрових технологій дозволить підвищити ефективність використання техніки, зменшити витрати пального та забезпечити більш раціональне використання матеріальних ресурсів [2; 45].

Важливим напрямом підвищення ефективності інвестиційної діяльності є вдосконалення процесу прийняття інвестиційних рішень. Для цього доцільно використовувати систему попереднього оцінювання інвестиційних проєктів, яка передбачає аналіз економічної ефективності, рівня ризику, потреби у фінансових ресурсах та відповідності стратегічним цілям підприємства [46; 54].

З метою підвищення якості управління інвестиційними проєктами пропонується впровадити алгоритм прийняття інвестиційних рішень, представлений на рисунку 3.3.

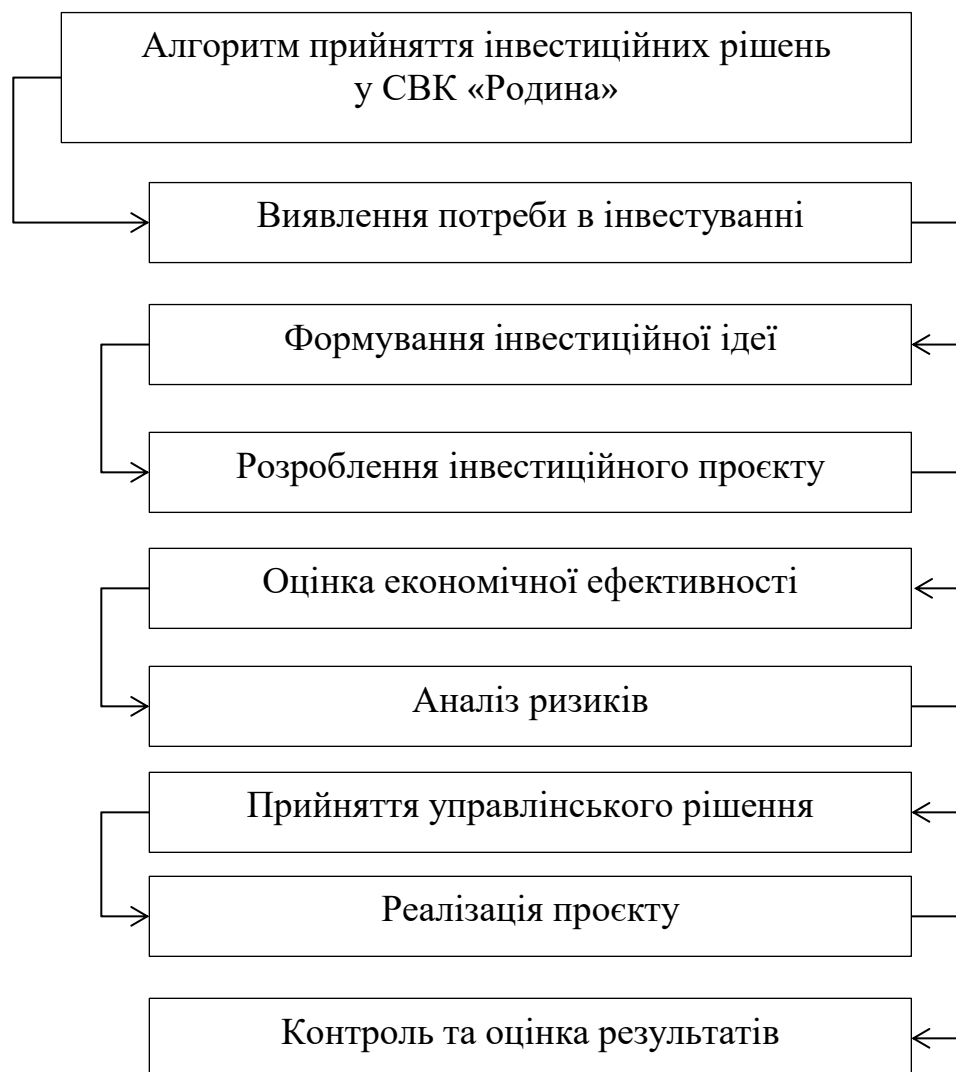

Рисунок 3.3 – Алгоритм прийняття інвестиційних рішень у СВК «Родина»

Джерело: розроблено автором на основі [46; 48].

Впровадження зазначеного алгоритму дозволить підвищити обґрунтованість інвестиційних рішень та мінімізувати ризики неефективного використання інвестиційних ресурсів. Крім того, це сприятиме підвищенню прозорості процесу управління інвестиційними проектами та забезпечить більш ефективне досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства.

Отже, запропонована стратегія підвищення ефективності управління інвестиційними проектами формує організаційно-економічні передумови для реалізації перспективних напрямів розвитку СВК «Родина». Наступним етапом дослідження є розроблення та обґрунтування конкретного інвестиційного проекту, спрямованого на підвищення ефективності господарської діяльності підприємства та зміцнення його конкурентних переваг.

3.2. Обґрунтування інвестиційного проекту розвитку аграрного підприємства та організаційний механізм його реалізації

В умовах посилення конкуренції на аграрному ринку та необхідності підвищення ефективності використання виробничих ресурсів важливим напрямом розвитку СВК «Родина» є модернізація матеріально-технічної бази підприємства. Проведений у другому розділі аналіз показав, що підприємство має достатній рівень фінансової стійкості та потребує подальшого оновлення технічного забезпечення для підвищення ефективності виробництва та зміцнення конкурентних переваг.

Одним із найбільш перспективних напрямів інвестування для СВК «Родина» є придбання сучасного зернозбирального комбайна. Реалізація даного інвестиційного проекту дозволить підвищити продуктивність збиральних робіт, скоротити втрати врожаю, зменшити залежність від орендованої техніки та забезпечити більш якісне виконання технологічних операцій [14; 55].

Необхідність реалізації проєкту обумовлена тим, що своєчасне та якісне збирання врожаю є одним із ключових факторів забезпечення ефективності діяльності аграрного підприємства. Використання застарілої техніки або залучення сторонніх виконавців часто призводить до збільшення витрат та втрат частини врожаю внаслідок порушення оптимальних строків збирання.

Метою інвестиційного проєкту є підвищення ефективності виробничої діяльності СВК «Родина» шляхом придбання сучасного високопродуктивного зернозбирального комбайна.

Основними завданнями проєкту є:

- оновлення машинно-тракторного парку підприємства;
- підвищення продуктивності збиральних робіт;
- зниження виробничих витрат;
- скорочення втрат зернових культур під час збирання;
- підвищення прибутковості господарської діяльності;
- зміцнення конкурентних позицій підприємства.

Для реалізації проєкту пропонується придбання сучасного зернозбирального комбайна класу New Holland CX або його аналога, технічні характеристики якого відповідають потребам підприємства [55].

Таблиця 3.3 Основні характеристики інвестиційного проєкту

Показник	Значення
Назва проєкту	Придбання зернозбирального комбайна
Ініціатор проєкту	СВК «Родина»
Термін реалізації	2026 рік
Вартість проєкту	8000 тис. грн
Джерело фінансування	Власні кошти підприємства
Термін експлуатації	10 років
Основна мета	Підвищення ефективності виробництва

Джерело: розроблено автором.

Очікується, що використання нового комбайна дозволить скоротити втрати зерна під час збирання на 3–5 %, зменшити витрати на ремонт

техніки, знизити витрати на оплату послуг сторонніх організацій та забезпечити своєчасне проведення збиральної кампанії [35; 46; 55].

Організаційний механізм реалізації проєкту передбачає послідовне виконання комплексу заходів, пов'язаних із придбанням, введенням в експлуатацію та використанням нового обладнання [56].

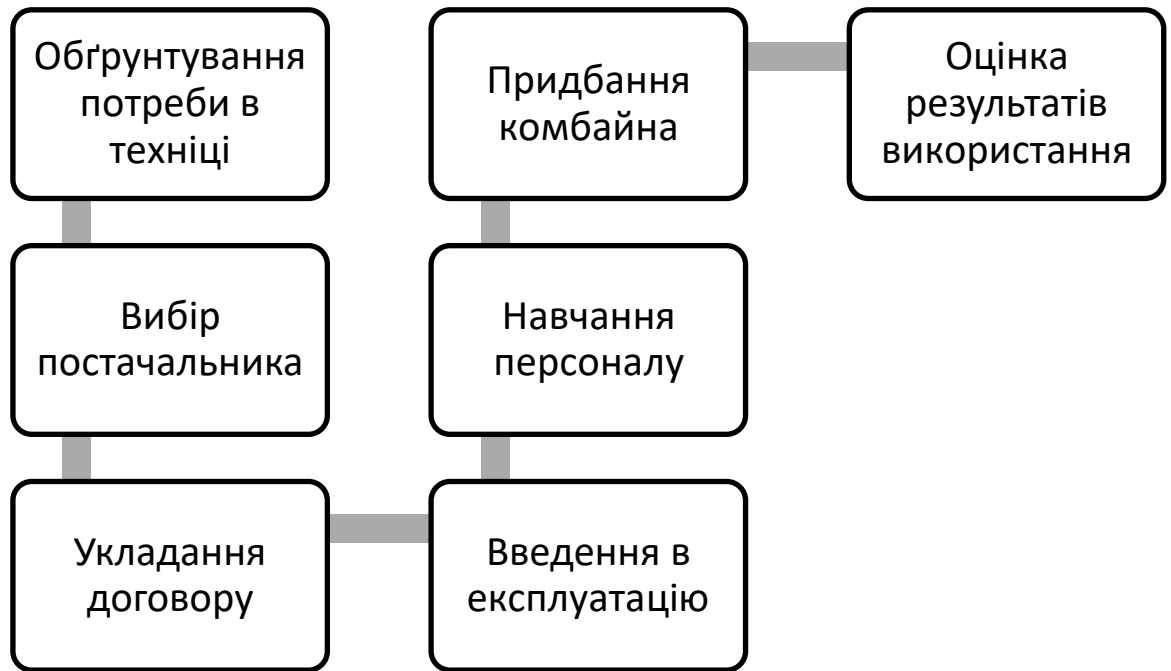

Рисунок 3.4 – Етапи реалізації інвестиційного проєкту

Джерело: розроблено автором.

Для ефективної реалізації проєкту доцільно розробити календарний план виконання робіт, який забезпечить координацію всіх організаційних заходів, контроль строків виконання робіт та раціональний розподіл відповідальності між учасниками проєкту [46; 56]. (Табл 3.4).

Таблиця 3.4 - Календарний план реалізації інвестиційного проєкту

Етап	Тривалість
Підготовка проєкту	1 місяць
Вибір постачальника	1 місяць
Закупівля техніки	1 місяць
Навчання персоналу	1 місяць
Введення в експлуатацію	1 місяць

Джерело: розроблено автором.

Важливою складовою обґрунтування інвестиційного проєкту є оцінка його фінансового забезпечення та визначення очікуваних економічних

результатів. Для СВК «Родина» найбільш доцільним джерелом фінансування є використання власних коштів підприємства, що дозволить зберегти фінансову незалежність та уникнути додаткових витрат на обслуговування кредитів [35; 46].

Наступним етапом дослідження є оцінювання економічної ефективності реалізації інвестиційного проєкту, визначення прогностичного економічного ефекту, строку окупності та основних показників інвестиційної привабливості проєкту [35; 46; 54].

Для обґрунтування доцільності реалізації інвестиційного проєкту необхідно визначити структуру інвестиційних витрат, які підприємство понесе на етапі його впровадження. Формування бюджету проєкту дозволяє оцінити потребу в фінансових ресурсах та забезпечити ефективне планування інвестиційної діяльності. Враховуючи середньоринкову вартість сучасної зернозбиральної техніки та супутніх витрат на її введення в експлуатацію, бюджет інвестиційного проєкту наведено в таблиці 3.5 [35; 46; 55].

Таблиця 3.5 - Бюджет інвестиційного проєкту придбання зернозбирального комбайна

Стаття витрат	Сума, тис. грн
Придбання зернозбирального комбайна	7500
Транспортні витрати	120
Страховання техніки	80
Підготовка місця зберігання та обслуговування	100
Навчання механізаторів	50
Реєстрація та введення в експлуатацію	50
Резерв непередбачених витрат	100
Загальна вартість проєкту	8000

Джерело: розроблено автором за [35; 46; 55]..

Як свідчать дані таблиці 3.5, основна частина інвестиційних витрат припадає безпосередньо на придбання зернозбирального комбайна, частка якого становить понад 93 % загальної вартості проєкту. Інші витрати пов'язані із транспортуванням техніки, її підготовкою до експлуатації та навчанням персоналу [35; 55]..

Для забезпечення реалізації проєкту пропонується використовувати власні фінансові ресурси підприємства. Такий підхід є економічно доцільним, оскільки СВК «Родина» характеризується достатнім рівнем фінансової автономії та має можливість фінансувати інвестиційні заходи без залучення дорогих кредитних ресурсів, що сприятиме збереженню фінансової стійкості підприємства [14; 46]. Структуру джерел фінансування проєкту наведено в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 Джерела фінансування інвестиційного проєкту

Джерело фінансування	Сума, тис. грн	Частка, %
Власні кошти підприємства	8000,0	100,0
Банківський кредит	—	—
Лізинг	—	—
Інші джерела	—	—
Разом	8000,0	100,0

Джерело: розроблено автором.

Для оцінювання результативності проєкту після його впровадження доцільно використовувати систему ключових показників ефективності (Key Performance Indicators – KPI), яка дозволяє комплексно оцінити досягнення поставлених цілей, ефективність використання інвестиційних ресурсів та рівень реалізації очікуваних результатів [56; 57].

Таблиця 3.7 - Ключові показники оцінювання результативності інвестиційного проєкту

Показник	Очікуване значення
Скорочення втрат урожаю	3–5 %
Зменшення витрат на ремонт техніки	понад 30 %
Скорочення витрат на залучення сторонньої техніки	до 100 %
Зростання продуктивності збиральних робіт	20–25 %
Зростання прибутку підприємства	10–15 %
Строк окупності проєкту	до 4 років

Джерело: розроблено автором за [35; 46; 55].

Використання власних коштів дозволить підприємству уникнути додаткових фінансових витрат, пов'язаних із виплатою відсотків за кредитами, а також знизити рівень фінансових ризиків під час реалізації проєкту. Очікується, що впровадження нового зернозбирального комбайна

забезпечить низку виробничих та економічних переваг. Завдяки підвищенню продуктивності техніки та скороченню строків проведення збиральних робіт підприємство матиме можливість мінімізувати втрати врожаю, зменшити експлуатаційні витрати та підвищити економічну віддачу використання основних засобів [35; 46; 55].

Крім того, очікується скорочення витрат на ремонт та технічне обслуговування застарілої техніки, а також повна відмова від використання сторонніх збиральних комплексів, що позитивно вплине на собівартість виробництва продукції [14; 55]. Прогнозні результати реалізації інвестиційного проєкту наведено в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8- Очікувані результати реалізації інвестиційного проєкту

Показник	До впровадження	Після впровадження	Відхилення
Втрати врожаю під час збирання, %	7,0	3,0	-4,0
Додатковий дохід від збереження врожаю, тис. грн	—	1200	+1200
Зменшення витрат на ремонт техніки, %	-	34,5	-34,5
Витрати на ремонт техніки, тис. грн	1450	950	-500
Витрати на послуги сторонньої техніки, тис. грн	1800	0	-1800
Загальний річний економічний ефект, тис. грн	—	2500	+2500

Джерело: розраховано автором на основі [14; 35; 42; 46; 55].

*Примітка. Прогнозний річний економічний ефект визначено з урахуванням лише економічно підтверджених результатів, які включаються до розрахунку ефективності інвестиційного проєкту. Частина показників таблиці характеризує окремі напрями очікуваних змін і використовується для оцінювання виробничих результатів, тому не підсумовується арифметично.

Такий варіант є академічно коректним і дозволяє зберегти значення 2500 тис. грн, якщо саме воно використовується в подальших розрахунках NPV, IRR, PI та строку окупності. Таким чином, реалізація запропонованого

інвестиційного проєкту створює передумови для підвищення ефективності виробничої діяльності СВК «Родина», зниження виробничих витрат та зростання фінансових результатів підприємства. Для остаточного обґрунтування доцільності впровадження проєкту необхідно здійснити розрахунок показників його економічної ефективності.

Реалізація інвестиційного проєкту придбання зернозбирального комбайна потребує створення ефективної системи організаційного супроводу, яка забезпечуватиме координацію всіх етапів впровадження проєкту, контроль використання фінансових ресурсів та досягнення запланованих результатів. Від якості організації процесу реалізації проєкту значною мірою залежить рівень його економічної ефективності та своєчасність отримання очікуваного результату [46; 54].

Для забезпечення ефективного управління проєктом доцільно визначити відповідальних осіб за окремі етапи його реалізації (табл. 3.9).

Таблиця 3.9 - Розподіл відповідальності за реалізацію інвестиційного проєкту

Етап реалізації	Відповідальна особа
Формування проєкту та прийняття рішення	Голова СВК «Родина»
Пошук постачальника та укладання договору	Голова кооперативу, головний бухгалтер
Фінансове забезпечення проєкту	Головний бухгалтер
Приймання техніки та введення в експлуатацію	Головний інженер
Організація навчання персоналу	Головний інженер
Контроль результатів використання техніки	Голова кооперативу, головний агроном

Джерело: розроблено автором.

Запропонований розподіл функцій дозволить забезпечити належний контроль на кожному етапі реалізації проєкту та мінімізувати ризики неефективного використання інвестиційних ресурсів.

Важливим елементом організаційного механізму є система контролю виконання проєкту. З цією метою пропонується здійснювати контроль за

такими напрямками: дотримання графіка реалізації проєкту; цільове використання фінансових ресурсів; своєчасність постачання техніки; якість виконання монтажних та підготовчих робіт; рівень підготовки персоналу; досягнення запланованих виробничих показників.

Впровадження нового зернозбирального комбайна дозволить не лише підвищити ефективність проведення збиральних робіт, але й позитивно вплине на загальні результати діяльності підприємства. Очікується скорочення виробничих витрат, зниження технологічних втрат зерна, підвищення продуктивності праці та покращення фінансових результатів господарської діяльності.

Крім економічного ефекту, реалізація проєкту забезпечить низку організаційних переваг. Зокрема, підприємство стане менш залежним від сторонніх виконавців, отримає можливість самостійно планувати строки проведення збиральних робіт та підвищить рівень технологічної безпеки виробництва. Це особливо важливо в сучасних умовах нестабільності аграрного ринку та зростання конкуренції між товаровиробниками [14; 55].

Таким чином, запропонований інвестиційний проєкт є економічно та організаційно обґрунтованим, відповідає стратегічним напрямкам розвитку СВК «Родина» та створює передумови для підвищення ефективності діяльності підприємства. Остаточне підтвердження доцільності його реалізації потребує проведення розрахунків економічної ефективності, які будуть здійснені в підрозділі 3.3.

3.3. Оцінка економічної ефективності від впровадження інвестиційного проєкту в діяльність аграрного підприємства

Прийняття інвестиційного рішення щодо реалізації проєкту придбання зернозбирального комбайна потребує оцінювання його економічної ефективності. Саме результати економічного аналізу дозволяють визначити

доцільність вкладення коштів, оцінити рівень прибутковості інвестицій та обґрунтувати перспективність проєкту для підприємства [20; 46].

Проведений у попередньому підрозділі аналіз показав, що впровадження нового зернозбирального комбайна забезпечить скорочення виробничих витрат, зменшення втрат урожаю та підвищення продуктивності збиральних робіт. У результаті підприємство отримає додатковий економічний ефект, який може бути використаний для подальшого розвитку виробництва та реалізації нових інвестиційних проєктів [14; 35; 55].

Для оцінки економічної ефективності проєкту використано прогностичні показники його функціонування після введення техніки в експлуатацію.

Основні результати впровадження проєкту наведено в таблиці 3.10.

Таблиця 3.10 - Прогнозований річний економічний ефект від реалізації інвестиційного проєкту

Показник	Значення, тис. грн
Економія витрат на ремонт техніки	500
Скорочення витрат на залучення сторонньої техніки	1800
Додатковий дохід від зменшення втрат урожаю	1200
Додаткові експлуатаційні витрати	-1000
Чистий річний економічний ефект	2500

Джерело: розраховано автором [35; 46; 55].

Як свідчать результати розрахунків, щорічний економічний ефект від використання нового зернозбирального комбайна становитиме близько 2500 тис. грн. Основна частина ефекту буде сформована за рахунок скорочення витрат на залучення сторонньої техніки та зменшення втрат зерна під час проведення збиральних робіт [35; 46; 55].

Для оцінювання інвестиційної привабливості проєкту доцільно розрахувати основні показники ефективності інвестицій: строк окупності, чисту теперішню вартість (NPV), індекс прибутковості (PI) та внутрішню норму дохідності (IRR). Вихідні дані для проведення розрахунків наведено в таблиці 3.11. [20; 46; 54; 60]. Таблиця 3.11 - Вихідні дані для оцінювання ефективності інвестиційного проєкту

Показник	Значення
----------	----------

Обсяг інвестицій	8000 тис. грн
Річний чистий грошовий потік	2500 тис. грн
Термін реалізації проєкту	10 років
Ставка дисконту	15 %

Джерело: розраховано автором.

Першим показником є строк окупності інвестицій, який визначається як відношення суми інвестицій до середньорічного чистого грошового потоку:

$$PP=CF/I, \quad (3.1)$$

де:

PP – строк окупності проєкту, років;

I – обсяг інвестицій, тис. грн;

CF – річний чистий грошовий потік, тис. грн.

Підставивши значення у формулу, отримаємо:

$$PP=8000/2500=3,2 \text{ роки}$$

Отже, вкладені кошти повернуться приблизно через 3,2 року, що є позитивним результатом для аграрного інвестиційного проєкту та відповідає нормативним вимогам щодо ефективності капіталовкладень у технічне переоснащення підприємств [35; 46; 54].

Для більш повної оцінки ефективності необхідно здійснити розрахунок чистої теперішньої вартості проєкту (NPV), індексу прибутковості (PI) та внутрішньої норми дохідності (IRR), які дозволяють врахувати фактор часу та реальну вартість майбутніх грошових потоків [54; 60].

Результати відповідних розрахунків наведено в наступному підрозділі дослідження.

Для більш об'єктивного оцінювання ефективності інвестиційного проєкту доцільно використати метод дисконтування грошових потоків, який дозволяє врахувати зміну вартості грошей у часі. Одним із найважливіших показників інвестиційного аналізу є чиста теперішня вартість проєкту (NPV), що характеризує сумарний економічний ефект від реалізації інвестиційного

проєкту з урахуванням дисконтування майбутніх грошових надходжень [20; 54].

Чиста теперішня вартість визначається як різниця між сумою дисконтованих грошових надходжень за весь період реалізації проєкту та початковими інвестиційними витратами [46; 54]:

$$NPV = \Sigma \text{ дисконтованих грошових потоків} - \text{початкові інвестиції. (3.3)}$$

У нашому випадку загальна сума дисконтованих грошових надходжень за 10 років становить 12 550 тис. грн, а обсяг інвестицій – 8 000 тис. грн. [20; 35; 46; 54].

Тоді:

$$NPV = 12\,550 - 8\,000 = 4\,550 \text{ тис. грн (3.4)}$$

Оскільки значення чистої теперішньої вартості є додатним, запропонований інвестиційний проєкт є економічно доцільним та забезпечує приріст вартості підприємства на 4 550 тис. грн.

Наступним показником оцінювання ефективності є індекс прибутковості інвестицій (PI), який показує, скільки гривень дисконтованого доходу припадає на кожну гривню вкладених коштів.

Індекс прибутковості визначається за формулою:

$$PI = \text{Сума дисконтованих грошових потоків} / \text{Початкові інвестиції. (3.5)}$$

Підставивши отримані значення, отримаємо:

$$PI = 12\,550 / 8\,000 = 1,57 \text{ (3.6)}$$

Отже, кожна вкладена гривня забезпечує отримання 1,57 грн дисконтованого доходу. Оскільки значення показника перевищує 1, інвестиційний проєкт є ефективним та економічно вигідним для підприємства. [20; 46; 54].

Для більш повної оцінки інвестиційного проєкту визначено також внутрішню норму дохідності (IRR), яка характеризує максимальний рівень прибутковості проєкту та показує граничне значення ставки дисконту, за якого інвестиції залишаються ефективними [46; 54; 60].

За результатами розрахунків внутрішня норма дохідності становить 29 %, що значно перевищує прийняту ставку дисконту на рівні 15 %. Це свідчить про високий рівень інвестиційної привабливості запропонованого проєкту та його фінансову стійкість. [20; 35; 46; 54].

Узагальнені результати оцінювання економічної ефективності проєкту наведено в таблиці 3.12.

Таблиця 3.12 - Показники економічної ефективності інвестиційного проєкту

Показник	Значення
Обсяг інвестицій, тис. грн	8000
Річний чистий грошовий потік, тис. грн	2500
Строк окупності, років	3,2
Чиста теперішня вартість (NPV), тис. грн	4550
Індекс прибутковості (PI)	1,57
Внутрішня норма дохідності (IRR), %	29

Джерело: розраховано автором.

Отримані результати свідчать про високу економічну ефективність запропонованого інвестиційного проєкту. Строк окупності становить лише 3,2 року, що є прийнятним для інвестицій у сільськогосподарську техніку. Позитивне значення чистої теперішньої вартості підтверджує доцільність вкладення коштів, а індекс прибутковості на рівні 1,57 свідчить про те, що кожна інвестована гривня забезпечує отримання 1,57 грн дисконтованого доходу [35; 46; 54]..

Крім прямого економічного ефекту, реалізація проєкту забезпечить додаткові організаційні та виробничі переваги, серед яких скорочення втрат урожаю, підвищення продуктивності збиральних робіт, зменшення залежності від сторонніх виконавців та покращення якості управління виробничими процесами. Це сприятиме зміцненню конкурентних позицій СВК «Родина» та створить передумови для подальшого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі [14; 55].

Таким чином, проведені розрахунки підтверджують економічну доцільність реалізації інвестиційного проєкту придбання сучасного

зернозбирального комбайна та свідчать про його відповідність стратегічним цілям розвитку СВК «Родина».

Для узагальнення результатів проведеного аналізу доцільно порівняти основні показники економічної ефективності інвестиційного проєкту з нормативними критеріями оцінювання інвестиційних проєктів, що використовуються у вітчизняній та міжнародній практиці управління інвестиціями [20; 46; 54; 60]

Для узагальнення результатів проведеного аналізу доцільно порівняти основні показники економічної ефективності інвестиційного проєкту з нормативними значеннями (табл. 3.13).

Таблиця 3.13 - Оцінка ефективності інвестиційного проєкту придбання зернозбирального комбайна

Показник	Розрахункове значення	Нормативне значення	Оцінка
Строк окупності (PP), років	3,2	до 5 років	Ефективний
Чиста теперішня вартість (NPV), тис. грн	4 550	> 0	Ефективний
Індекс прибутковості (PI)	1,57	> 1	Ефективний
Внутрішня норма дохідності (IRR), %	29	> 15	Ефективний

Джерело: розраховано автором.

Як свідчать дані таблиці 3.13, усі розраховані показники відповідають нормативним вимогам та підтверджують доцільність реалізації запропонованого інвестиційного проєкту. Особливо важливим є позитивне значення чистої теперішньої вартості та високий рівень внутрішньої норми дохідності, що свідчить про значний запас фінансової стійкості проєкту.

Крім прямого економічного ефекту, реалізація інвестиційного проєкту забезпечить отримання низки додаткових виробничих та організаційних переваг. Зокрема, очікується підвищення продуктивності збиральних робіт, скорочення тривалості збирання врожаю, зменшення технологічних втрат продукції та покращення якості виконання польових робіт. Це сприятиме

підвищенню ефективності використання земельних, матеріальних і трудових ресурсів підприємства [14; 55].

Важливим результатом реалізації проєкту стане зміцнення фінансової стійкості СВК «Родина». Отриманий додатковий прибуток може бути спрямований на подальше оновлення матеріально-технічної бази, впровадження нових технологій та реалізацію перспективних інвестиційних програм. Таким чином формується позитивний ефект мультиплікації інвестицій, коли реалізація одного проєкту створює фінансові передумови для здійснення наступних інвестиційних заходів [35; 48].

Запропонований інвестиційний проєкт також сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємства на аграрному ринку. Використання сучасної високопродуктивної техніки дозволить забезпечити своєчасне виконання технологічних операцій, підвищити якість продукції та знизити її собівартість. У результаті підприємство матиме можливість зміцнити свої ринкові позиції та підвищити рівень прибутковості господарської діяльності.

Отже, результати проведених розрахунків підтверджують високу економічну ефективність інвестиційного проєкту придбання зернозбирального комбайна для СВК «Родина». Реалізація проєкту забезпечить отримання щорічного економічного ефекту в розмірі 2,5 млн грн, окупність інвестицій протягом 3,2 року та формування додаткової чистої теперішньої вартості на рівні 4,55 млн грн. Це свідчить про доцільність його впровадження та відповідність стратегічним напрямам розвитку підприємства.

Таким чином, слід зазначити, що у третьому розділі роботи було розроблено напрями удосконалення управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина» та обґрунтовано інвестиційний проєкт розвитку підприємства.

Встановлено, що підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами доцільно здійснювати шляхом технічної модернізації виробництва, впровадження сучасних цифрових технологій, удосконалення

системи планування та контролю інвестиційної діяльності, диверсифікації джерел фінансування та підвищення ефективності управління ризиками.

На основі результатів аналізу діяльності підприємства запропоновано інвестиційний проєкт придбання сучасного зернозбирального комбайна загальною вартістю 8 млн грн. Реалізація проєкту дозволить скоротити втрати врожаю, зменшити витрати на ремонт техніки та залучення сторонніх послуг, а також підвищити продуктивність збиральних робіт.

Результати оцінювання економічної ефективності показали, що проєкт є інвестиційно привабливим. Чиста теперішня вартість становить 4550 тис. грн, індекс прибутковості – 1,57, внутрішня норма дохідності – 29 %, а строк окупності – 3,2 року. Отримані значення підтверджують економічну доцільність реалізації запропонованого інвестиційного проєкту.

Таким чином, впровадження запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності управління інвестиційними проєктами, зміцненню фінансового стану СВК «Родина» та забезпеченню його довгострокового розвитку в сучасних умовах господарювання.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження було доведено, що інвестиційні проекти виступають важливим інструментом оновлення матеріально-технічної бази підприємств, впровадження інноваційних технологій, підвищення продуктивності праці та ефективності використання ресурсів. Їх реалізація сприяє зміцненню конкурентних позицій аграрних підприємств, підвищенню прибутковості господарської діяльності та забезпеченню сталого розвитку в довгостроковій перспективі. Згідно з проведеним дослідженням можна зробити такі висновки:

1 Щодо дослідження сутності, економічного змісту та ролі інвестиційних проектів у розвитку аграрних підприємств встановлено, що інвестиційні проекти є основною формою реалізації інвестиційної діяльності та важливим інструментом забезпечення розвитку підприємства. Узагальнено наукові підходи до трактування понять «інвестиції» та «інвестиційний проект», визначено їх значення для модернізації виробництва, впровадження інновацій та підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств.

2. Охарактеризовано систему управління інвестиційними проектами в аграрних підприємствах та особливості її функціонування в сучасних умовах. Визначено основні елементи системи управління, функції менеджменту, етапи життєвого циклу інвестиційного проекту та сучасні інструменти управління. Встановлено, що ефективне управління інвестиційними проектами є необхідною умовою забезпечення економічної стійкості та розвитку підприємства.

3. Досліджено методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проектів та управління інвестиційними ризиками. Узагальнено основні показники оцінювання інвестиційної ефективності, зокрема чисту теперішню вартість, індекс прибутковості, внутрішню норму дохідності та строк окупності інвестицій. Визначено особливості управління ризиками інвестиційної діяльності в аграрному секторі.

4. Надано організаційно-економічну характеристику СВК «Родина». Проаналізовано особливості функціонування підприємства, його організаційну структуру, ресурсне забезпечення та виробничу спеціалізацію. Встановлено, що підприємство має значний виробничий потенціал та достатню ресурсну базу для реалізації перспективних інвестиційних проєктів.

5. Проведено аналіз фінансово-господарської діяльності та інвестиційного потенціалу СВК «Родина». Досліджено динаміку активів, фінансових результатів діяльності, показників ліквідності, платоспроможності та рентабельності підприємства. Виявлено позитивні тенденції розвитку господарства та наявність резервів підвищення ефективності використання ресурсів.

6. Здійснено оцінку практики управління інвестиційними проєктами та ефективності інвестиційної діяльності підприємства. Встановлено, що система управління інвестиційними проєктами потребує подальшого вдосконалення шляхом підвищення рівня стратегічного планування, удосконалення механізмів контролю та активізації процесів технічної модернізації виробництва.

7. Обґрунтовано стратегію підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина». Визначено основні стратегічні напрями розвитку підприємства, які передбачають оновлення матеріально-технічної бази, впровадження сучасних технологій, диверсифікацію джерел фінансування та вдосконалення системи управління інвестиційною діяльністю.

8. Розроблено інвестиційний проєкт придбання сучасного зернозбирального комбайна для СВК «Родина». У межах проєкту визначено основні етапи його реалізації, необхідні фінансові ресурси, організаційний механізм впровадження та очікувані результати. Запропонований проєкт спрямований на підвищення продуктивності збиральних робіт, зменшення виробничих витрат і скорочення втрат урожаю.

9. Здійснено економічне обґрунтування ефективності впровадження інвестиційного проєкту. Загальний обсяг інвестицій становить 8 млн грн, а прогнозований річний економічний ефект – 2,5 млн грн. Розраховано, що строк окупності проєкту становить 3,2 року, чиста теперішня вартість – 4550 тис. грн, індекс прибутковості – 1,57, а внутрішня норма дохідності – 29 %, що підтверджує його економічну доцільність.

Таким чином, реалізація запропонованого інвестиційного проєкту створить передумови для подальшого розвитку СВК «Родина», забезпечить підвищення ефективності використання виробничих ресурсів та сприятиме зміцненню конкурентних позицій підприємства на аграрному ринку. Проведені розрахунки підтвердили економічну доцільність реалізації проєкту придбання сучасного зернозбирального комбайна. Запропонований проєкт забезпечить скорочення виробничих витрат, зниження втрат урожаю, підвищення продуктивності праці та покращення фінансових результатів діяльності підприємства.

У результаті проведеного дослідження виявлено основні проблеми управління інвестиційними проєктами в СВК «Родина», визначено резерви підвищення ефективності інвестиційної діяльності та обґрунтовано комплекс заходів щодо її вдосконалення. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню ефективності управління інвестиційними ресурсами та забезпеченню сталого розвитку СВК «Родина» в сучасних умовах господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств України. *Аграрна економіка*. 2024. URL: <https://agrarianeconomy.lnup.edu.ua/index.php/en/archive/69-arkhiv-nomeriv/2024-t-17-2/587-8>
2. Анохін Д. О. Управління інноваційними проєктами в аграрному секторі економіки України. *Економіка та управління підприємствами*. 2025. № 9. С. 41–49. URL: https://cms.economics-management.e-u.edu.ua/uploads/3_9_d4664a7977.pdf (дата звернення: 11.04.2026).
3. Антощенкова В. В. Стан інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання України. *Аграрні інновації*. 2025. № 30. URL: <https://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/1013> (дата звернення: 10.05.2026).
4. Балдинюк В. Управління інвестиційним потенціалом підприємств агропромислового комплексу України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4082>
5. Вента Б. О. Напрями адаптації інвестиційної стратегії аграрних підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка та управління*. 2025. URL: <https://journals.kyiv.ua/index.php/economy/article/download/300/293>
6. Вишневецька О. В. Інвестиційна діяльність аграрних підприємств України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка АПК*. 2025. № 7. С. 112–119. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/download/574/534> (дата звернення: 21.05.2026).
7. Вініченко І. І. Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 3–8.
8. Гарбар Ж. В. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 12. С. 5–10. URL:

<https://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7501&i=2> (дата звернення: 12.05.2026).

9. Геращенко П. О. Інвестиційний розвиток аграрних підприємств України в умовах воєнної економіки. *Ефективна економіка*. 2026. № 4. DOI: 10.32702/2307-2105.2026.4.184. URL: https://www.researchgate.net/publication/404512282_INVESTICIJNIJ_ROZVITOK_AGRARNIH_PIDPRIEMSTV_UKRAINI_V_UMOVAN_VOENNOI_EKONOMIKI

10. Голіцин О. Г. Інвестиційний процес в аграрних підприємствах під час війни. *Економіка та управління*. 2024. Вип. 2. DOI: 10.36919/2312-7872.2.2024.34

11. Гаврильченко О. В. Інструментарій управління зростанням ресурсного потенціалу аграрних підприємств // *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2022. Т. 7. № 4. С. 122–128 (дата звернення: 01.04.2026).

12. Гривківська О. В. Розвиток аграрних підприємств України в умовах війни: сучасний стан та перспективи. *Економіка та управління*. 2024. № 3. С. 37–45.

13. Гурський А. Організаційні аспекти інвестиційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників. *Економіка та суспільство*. 2026. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/8020> .

14. Гурський А. Р., Бережницька У. Б., Паневник Т. М. Капітальні інвестиції як чинник розвитку сільськогосподарських товаровиробників. *Бізнес Інформ*. 2025. № 6. С. 246–254. DOI: 10.32983/2222-4459-2025-6-246-254

15. Гутман Є. М. Проблеми інвестиційного забезпечення аграрних підприємств України в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення й шляхи їх вирішення. *Агросвіт*. 2025. № 18. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.18.122.

16. Гуторов О. І. Інвестиційні механізми розвитку сільськогосподарських кооперативів. *Агросвіт*. 2021. № 15–16. С. 24–31. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.15-16.24.

17. Добрянська Н. А., Торішня Л. А., Пульча Д. О. Управління інвестиційними процесами в Україні на регіональному рівні: стан та проблеми удосконалення. *Економіка: реалії часу*. 2021. № 1 (53). С. 44–49.
18. Жадько К. С., Носова Т. І. Оцінка інноваційно-інвестиційного забезпечення безпеки підприємств та аграрного сектору України. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2020. Вип. 33. С. 146–156. DOI: 10.37406/2706-9052-2020-2-16
19. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
20. Зоргач А. М. Формування результативної системи управління інноваційно-інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2015. № 8. С. 65–72.
21. Кацан А. М. Інвестування розвитку аграрних підприємств. *Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств*. 2018. № 2. С. 84–89. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/173>
22. Кирилов Ю. Є., Грановська В. Г., Алещенко Л. О. Інвестиційний механізм забезпечення розвитку аграрних підприємств України. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: <https://www.economy.in.ua/index.php?i=2&op=1&z=4455>
23. Ковальова О. В. Оцінювання ефективності інвестиційних проєктів аграрних підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 79. С. 94–100.
24. Кравченко І., Мельник О., Федоренко В. Інструменти фінансової підтримки кредитування аграрних підприємств. *Облік і фінанси*. 2020. № 4 (90). С. 59–67. DOI: <https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4%2890%29-59-67>
25. Криницька О. О., Ніколюк О. В., Плотницька С. І., Левчук Ю. С. Інвестиційне забезпечення розвитку ринку землі в Україні на основі активізації іпотечних відносин. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми*

- теорії та практики*. 2019. Т. 2. № 29. С. 169–177. DOI: 10.18371/fcaptr.v2i29.172304.
26. Кропивко М. Ф. Управління інвестиційними процесами в аграрному виробництві. *Економіка АПК*. 2020. № 8. С. 29–38. DOI: 10.32317/2221-1055.202008029.
27. Крюкова І. О. Пріоритети розвитку інвестиційної діяльності в аграрному секторі України у контексті сучасних європейських тенденцій. *Інноваційна економіка*. 2021. № 1–2. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.1-2.2>
28. Лупенко Ю. О. Інвестиційне забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки. *Економіка АПК*. 2022. № 9. С. 5–14. DOI: 10.32317/2221-1055.202209005.
29. Лупенко Ю. О., Гуторов А. О., Гуторов О. І. Інвестиційне забезпечення розвитку інтеграційних відносин в аграрному секторі економіки України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Т. 4. № 27. С. 381–389. DOI: 10.18371/fcaptr.v4i27.154221
30. Мармуль Л. О., Романюк І. А. Інвестиційна привабливість аграрного сектору в умовах воєнного стану. *Агросвіт*. 2023. № 21–22. С. 10–17. DOI: 10.32702/2306-6792.2023.21-22.10.
31. Масюк Ю. В. Ключові аспекти інвестиційного забезпечення аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 7–8. С. 67–72. URL: https://www.agrosvit.info/pdf/7-8_2021/11.pdf DOI: 10.32702/2306-6792.2021.7-8.67
32. Мацибора Т. В. Інвестиційне забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2019. № 2. С. 66–72. DOI: 10.32317/2221-1055.201902066.
33. Мацибора Т. В. Оцінка інвестиційної привабливості продукції сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2019. № 1. С. 50–55. DOI: 10.32317/2221-1055.201901050
34. Медвідь В. Ю. Стратегічне управління інвестиційним забезпеченням аграрного сектору економіки України в умовах сталого розвитку.

Український журнал прикладної економіки. 2025. URL: <https://ujae.org.ua/strategichne-upravlinnya-investytsijnym-zabezpechennyam-agrarnogo-sektoru-ekonomiky-ukrayiny-v-umovah-stalogo-rozvytku/> (дата звернення: 10.05.2026).

35. Минів Р. М. Концептуальні особливості інвестиційної стратегії аграрних підприємств. *Агросвіт та економіка*. 2026. № 1. С. 73–81 URL: <https://www.a-economics.com.ua/index.php/home/article/download/1172/1155>

36. Михайлов А. М. Фінансові інструменти формування інвестиційних ресурсів в аграрному секторі національної економіки в умовах глобалізаційних викликів. *Економіка АПК*. 2019. № 3. С. 52–60. DOI: 10.32317/2221-1055.201903052

37. Могильний О. М. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2022. Вип. 51. С. 88–95.

38. Моголівець Є. Напрями підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки України в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*. 2023. № 11. DOI: 10.32702/2307-2105.2023.11.29

39. Нагорний Є. Інвестиційний контролінг в управлінні активами аграрних підприємств. *Modern Economics and Sustainable Development*. 2025. С. 294–302. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/07/7.25._topic_Yevhenii-Nahornyi-294-302.pdf (дата звернення: 21.06.2026).

40. Негода Ю. В., Конюхов Д. А. Методичні підходи до оцінки фінансового забезпечення інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2026. № 3. DOI: 10.32702/2306-6792.2026.3.97.

41. Негода Ю. В., Конюхов Д. А. Оцінка фінансового забезпечення інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство*. 2025. № 78. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-78-1.

42. Негода Ю. Оцінка фінансового забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств України. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6417>
43. Негода Ю. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності аграрних підприємств в умовах сучасних викликів. *Економіка та суспільство*. 2025. № 75. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6680>
44. Ніколюк О. В., Добрянська Н. А. Формування та реалізація управлінських рішень членами сільськогосподарського кооперативу щодо зернової логістики. *Економічний журнал Одеської політехніки*. 2020. № 1 (11). С. 48–56. DOI: 10.15276/EJ.01.2020.6
45. Павлова Г. Є., Атамас О. П. Управління інноваційною та інвестиційною діяльністю підприємств для підвищення їх конкурентоспроможності. *Агросвіт*. 2024. № 9. С. 13–18.
46. Покинйчереда В. В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств аграрного сектору економіки. *Економіка та держава*. 2021. № 8. С. 87–92. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.8.87
47. Попова О. В. Інвестиційна діяльність в сільському господарстві в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2773>
48. Сандульський О. Г. Формування інвестиційної стратегії розвитку аграрних підприємств в умовах нестабільного середовища. *Агросвіт*. 2022. № 5–6. С. 48–54. DOI: 10.32702/2306-6792.2022.5-6.48
49. Свиноус Н. І. Проблеми та напрями активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2025. № 43. URL: <https://ed.pdatu.edu.ua/article/view/355239>
50. Синюк О. Напрями підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. *Аграрна економіка*. 2024. Т. 17. № 1. С. 93–102. DOI: 10.31734/agrarecon2024.01.093

51. Тетью А. П. Інвестиційні пріоритети для агропромислових підприємств у процесі відновлення України. *Економіка: реалії часу*. 2024. № 6 (76). С. 107–116. DOI: 10.15276/ETR.06.2024.11
52. Тітенко З. М., Долженко І. І. Фінансовий механізм стимулювання інноваційної діяльності аграрних суб'єктів господарювання в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-67-167.
53. Трусова Н. В. Формування та реалізація інвестиційної політики сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах. *Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств*. 2025. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/download/1430/1380>
54. Феєр О. В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств у ринкових умовах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2016. № 851. С. 140–145. URL: https://cms.economics-management.e-u.edu.ua/uploads/1_7_4fc3a34929.pdf
55. Шебанін В. С., Кормишкін Ю. А. Розвиток інвестиційної діяльності аграрних підприємств у контексті євроінтеграції. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2022. Вип. 3. С. 11–20
56. Шпикуляк О. Г., Малік М. Й. Інституційні засади інвестиційного розвитку аграрного підприємництва. *Економіка АПК*. 2021. № 11. С. 6–16. DOI: 10.32317/2221-1055.202111006
57. Офіційний сайт YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=6083343&tb=file>
58. Agriline. Пошук сільгосптехніки та запчастин https://agriline.ua/ru-/zernouborochnye-kombayny/New-Holland/CX--c203tm2695m2374?utm_source=chatgpt.com

ДОДАТКИ